

5490

26
1865

ГРУЗИНСКІЙ

ДУХОВНЫЙ ВѢСТНИКЪ.

1865.

ІЮЛЬ.

სამართუბლოს

სახსულოებო მახარებელი.

ივლისი.

ჩვენი.

ТИФЛИСЬ.

ВЪ ТИПОГРАФІИ МЕЛИКОВА и К^о.

ПОДПИСКА

НА

„ГРУЗ. ДУХ. ВѢСТНИКЪ“

продолжается и принимается въ редакціи сего журнала, при Тифлисской духовной семинаріи, на имя редактора. Цѣна за годовое изданіе журнала, т. е. за 12 кн., съ доставкою на домъ и пересылкою во всѣ города. 5 р. сереб., безъ доставки и пересылки—4 р. с.; за одни прибавленія на русск. языкѣ, для особо подписывающихся, 1 р. с. По той-же цѣнѣ можно получать остающіеся экземпляры журнала за *первый* (18⁶⁴/₆₅) годъ.

Независимо отъ журнала продаются: “Общепонятное изложеніе догматическаго ученія Православной вѣры,, и “Жизнь Пресв. Богородицы,,—на груз. яз.—по 40 к. с. экземпляръ, съ пересылкою и безъ нея.

სქელისამწერის ყურნალზედ მიიღება ტიფლისის სემინარიაში, რედაქტორის სახელზედ. ფასი წლის ყურნალისა, ესე იგი 12 წიგნისა, შინ მიტანით და სხუა ქუჩუბებში გაგზავნით სუთი მანეთი; მიუტანელად და გაუგზავნელად ოთხი მან. მარტო რუსულსათჳს ერთი მანეთი. ამავე ფასათ შეიძლება გამწერა დანამთენის ეგზემპლიარების წარსრული წლის ყურნალისა.

ცალკე იხილება: “ადგილასამკენელად გამოსატრუა მართლმადიდებელის საწმუნოების დოქმატიკურისა სწავლისა,, და “ცხოვრება ყოვლადწმიდისა ღმთისმშობლისა,,—ორ აბასათ თჳთო ეგზემპლიარი, გაგზავნით და გაუგზავნელად.

35352

5490

ГРУЗИНСКІЙ

ДУХОВНЫЙ ВѢСТНИКЪ

ЕЖЕМѢСЯЧНЫЙ ЖУРНАЛЪ,

ИЗДАВАЕМЫЙ ПОДЪ РЕДАКЦІЕЮ

СВЯЩЕННИКА, МАГИСТРА ГЕОРГІЯ ХЕЛИДЗЕ.

ГОДЪ ВТОРОЙ.

88

საქართველოს

სახელმწიფო მასშტაბით,

თვედათვე გამომავალი უნახლო

მაღისტრის, ძეგუდლის გიორგი ხელიძის რედაქციისაგან.

წელიწადი მეორე.

1865.

ТИФЛИСЬ.

ВЪ ТИПОГРАФІИ МЕЛИКОВА и К^о.

სტავრანუ მელიქიძისა და კამპ. სტამბაში.

00000

Печатать позволяется. Тифлисъ 20-го Августа 1865 года.
Ценсоръ *И. Сулхановъ.*

22

ნაცუღად წინა-სიტყუაოზისა.

ერთმა მწერალმა სთქუა: „წინა-სიტყუაოზა აუცილებულად საჭიროა ყოველი წიგნისა-თვსო„. მაგრამ ჩუჲსნს ჟურნალში უფრო საჭიროა იგი მეორე წლის დაწყების დროს, უმეტესად მათ-თვს, რომელთაცა არა ჰქონიათ შემთხვევა ამ ჟურნალის კითვისა და ჩუჲსნი საშუალოზის გაცნოზისა.

წინა-პირველად, უეჭველია, ყოველი რედაქცია გამოსცდის ბევრს სიძნელეს, მწუხარებას და დაბრკოლებას; მაგრამ ჩუჲსნმა რედაქციამ გამოსცადა ესენი ყველაზედ უფრო მომეტებულად. დამაბრკოლებელნი და შემაწუხებელნი ჩუჲსნი მიზეზნი იყენენ: დაუკმაყოფილებლობა რედაქციისა საშუალოზითა, ნაკლულევენება კეთილ-საიმედოთა თანა-შემწეთა და თანამშრომელთა და ცუდი წყობილობა სტამბის ხელოვნებისა. — ჩუჲსნ ჟურნალის დაწყებამდინვე წინათ-ვიხილეთ ესენი, მაგრამ არა შევჭკრთით გულისთა, არამედ მტკიცედ მივჰყავით ხელი საქმესა ღუთის შემწეობითა და იმედითა, — და მადლობა მეუფესა! პიეველი წელიწადი განატარა ჩუჲსნმა ჟურნალმა, და იწყო მეორე, ეგრეთვე ყოველად-შემძლებელის ღუთის იმედითა და კეთილი ადამიანების შემწეობითა. რაც შევიძელით — ვიშრომეთ და ვაკეთეთ, — და რასაც ვიშრომებთ და ვაკეთებთ ამ მომავალს წელში — იმასაც გამოაჩენს დროება და გამოცდილება.

ხოლო შესახებელად ჩუჲსნის წარსრულის წლის ნამოქმედებისა შეგვიძლიან ვსთქუათ, რომ ნაშრომი ჩუჲსნი არ

არის და არც დაშთება არაოდეს უსარგებლოდ საქართუ-
ლოს შეილთა-თვს: ჩუენ მივიღეთ ამაზედ რაოდენიმე წე-
რილები, ცხადად დამამტკიცებელნი ამ ჩუენის სიტყვებისა.
ბევრს მოეწონა განსაკუთრებით ჩუენ-მიერ შედგენილი:
“ადვილ-სასმენელად გამოხატუა მართლ-მადიდებელის ეკკ-
ლესიის დოღმატიკურისა სწავლისა,“ და მთავრობამაც მია-
ქცია ამაზედ ყურად-ღება). ზოგიერთნი ესრეთთა წერილებ-
თაგანნი კიდევ დავბეჭდეთ ჟურნალში, როგორც უწყიან
მკითხველთა, და უმრავლესნი დარჩენ დაუბეჭდავად. მარ-
თალია, იმათში არის გამოხატული უფრო პირმოთნეობითი
ქება ჩუენი, ვიდრე ნამდვალნი ღირსება ჩუენის შრომისა; მა-
გრამ ცოტაოდენი სიმართლე და ჭეშმარიტება მაინც იპო-
ვება მათში შესახებელად ჩუენის ღუაწლისა. ამის მიზეზითა
და ზოგი-ერთი სხუა გარემოების ნამდვილად ცნობითა ჩუენ
შეგვიძლიან ვსთქუათ, რომ ჩუენ-მიერ მოგონებულმა ჟურ-
ნალმა ბევრი განაღვიძა, ბევრი განაცხოველა და ბევრს
ააღებინა კალამი ხელში პატიოსანი და სასიამოვნო მოქმე-
დებისა-თვს—სასულიერო მწერლობისა. შრიად განგვაკვირვა
ჩუენ უფრო იმ გარემოებამ, რომ თვთ ღრმა-მოხუცებულ-
თა პირთაცა აიღეს კალამი და იწყეს წერა სტატიებისა და ქე-
ბითი ლექსებისა ჩუენის უღირსებისა-თვს;—ხოლო სხუანი, უფ-
რო მშვიდნი და მდაბალნი გულითა, მარადის გვთხოვდნენ ჩუ-
ენ ესრეთ: “ღუთის და ყოველი წმიდანების გულისა-თვის ნუ
მოგვაკლებ ესრეთის სულის მაცხოვნებელის წიგნების კითხვა-
სა,“! მგონებთ, ეს იყო მიზეზი მისა, რომ ჩუენი ჟურნალი პირ-
ველს წელიწადშივე საკმაოდ განვრცელდა საქართულოსში თი-
თქმის ყოველს წოდებაში, სხუა აქაურს ჟურნალებზედ უფრო.

რით მოიპოვა ჩუენმა შრომამ ესრეთი ყურად-ღება
მრავალთა? მით, რომელ იგი ბეჭდავდა და უძღვნიდა ყოველსა

ქრისტეს მართლ-მორწმუნესა ხალხსა სასიამოვნო და სასარგებლო საკითხავს წიგნებსა, რომელნიცა ყველას შეეხებინ და ყველას არიგებენ კეთილს გზაზედ—მართალთა და ცოდვილთა. და ვინ იქმნება ისრეთი უგონო კაცი—ქრისტიანეთაგანი, რომ თავის საუკუნო სიკეთისა-თვის არა ზრუნვიდეს? მართალთა სიმართლესა შინა სიმტკიცე უხმს, ხოლო ცოდვილთა—მოქცევა და სინანული!—შემწე და ზოგჯერ მიზეზიც ამისა არის სასულიერო წიგნების კითხვა და გულკეთილობით შეწყნარება. ამისთვის ჩუპნს ჟურნალში იბეჭდებოდნენ ისრეთნი სტატიები, რომელნიც შეეხებინ უფრო კეთილ-ზნობასა და ქრისტეს სარწმუნოების ჭეშმარიტსა ცნობასა, ვიდრე უნაყოფოთა სწავლა-მეცნიერებათა, ამპარტავენების და ამაყობის აღმძვრელთა. მოსაპოვებელად ანუ დასაკმაყოფილებელად ესრეთისა სწავლა-მეცნიერებისა საკმაოდ გამოდიან ჟურნალები და წიგნები სხუა-და-სხუა ენებზედ, და განათლებულნი ჩუპნნი ქართულები არა ზოგვენ ვეცხლსა და ოქროსა გამოსაწერად მათდა, მაგრამ საწყალი ხალხი-კი რჩება შიმშილში და წყურვილში შესახებელად უსაჭიროესისა ცნობისა—სარწმუნოებისა. “შითარ შეეძლოს მას ჭეშმარიტად ცნობა ღუთისა და ქრისტეს სარწმუნოებისა, უკეთუ არავინ იყოს წინა-მძღუარ და მასწავლელ მისა (საქმ. მოც. 8 ვ1)? შველამ ვიცით, რომ ჩუპნში არ არიან—და არც ყოფილან საკმაოდ—ისრეთნი მქადაგებელნი და განათლებულნი საღუდელონი, რომ გამოთარგმანებით უთხრან ხალხსა ყოველივე ნება ღუთისა (იქვე 20, 27),—და დატევება მართლ-მადიდებელისა ერისა სიბნელესა და უმეცრებასა შინა ღუთისა და წმიდისა სარწმუნოებისასა არის ცოდუა, უმძიმესი ყოველთა ცოდუათა და უსჯულოებათა.

საკმაო არს ესე, რათამცა ჩუპნც მხნედ განვაგრძოთ

შრომა ჩუპნი, და საზოგადოებამაც მოაქციოს ჯეროვანი
 ყურად-ღება ჩუპნზედ და ჩუპნს სასარგებლო შრომაზედ, და
 მოგვეცეს შემწეობა.—შუკეთუ ღმერთსა მოეცა ჩუპნთვს იმო-
 დენი შეძლება, როდენიცა გუაქუს მხურვალეობა სარწმუნო-
 ემისა და ძმათ-მოყუარებისა ქრისტეს-მიერ,—არც საჭირო
 იყო ამოდენი ლაპარაკი წინა-სისტემაობაში; მაგრამ ღმერთ-
 მან უწყის—ვის რა მიანიჭოს და ვის რა მოაკლოს!—ბევრს
 აძლევს სიმდიდრესა და უხვებასა ყოველშივე, და მით უბნე-
 ლებს გულსა და გონებასა, საქმეთა მათთა-ებრ; ხოლო სხუა-
 ში, საშუალ მწუხარებისა და ნაკლულევანებისა, აღანთებს სა-
 სანთლესა სარწმუნოებისასა და მით იძიებენ რაჲ იგი არს სახ-
 მარ (ლუკ. 10, 41). ამის-თვის იძულებით ესთხოვთ ყოველ-
 თა და თვთოეულთა, სარწმუნოების და მამულის მოყუარე-
 თა—აღმოგვიჩინონ შემწეობა განსაგრძობად და განსამშვე-
 ნებელად ჩუპნ-მიერ დაწყებულია შრომისა. შოველივე მცი-
 როდენი შემწეობა ჩუპნი, ჟურნალის გამოწერითა ანუ სხუა
 სახითა, მიიღება ვითარცა მსხვერპლი საკუროთხვევლსა ზედა
 საზოგადოესა კეთილ-წარმატებისასა, და გამოიღებს ნაკოფ-
 სა მოწყალებისასა მრავალთა-თვის.—ღა უეჭველია, რომ კე-
 თილ-გონიერი შთამომავლობა ქართუბლთა მადლობით და
 სიყუარულით მოიხსენებს ოდესმე სახელებსა ყოველად-პატი-
 ოსანთა მამათა და ძმათა, რომელნიცა შეგვეწიენ ანუ შე-
 გვეწევიან წუპნ სტატიებითა და საშუალობითა—ჟურნალის
 გამოწერისა-მიერ. უასი ჟურნალისა არის ისე ზომიერი, რომ
 არავის არ გააღარიბებს, არავის არ გაუძნელებს გამოწერას,
 ვისაც აქუს-მხოლოდ ცოტა სურვილი სასულიერო წიგნების
 კითხვისა და სიყუარული თავის ენისა.

ამასთანავე ვალი გვაქუს გამოვაცხადოთ განათლებულს
 საზოგადოებაში ნამდვილი სიმართლე და ქეშმარიტება, თუმ-

ცა სასირცხვო და სამწუხარო, შესახებელად ერთისა ფრიად შესანიშნავისა გარემოებისა. ესე იგი: სამწუხაროდ ჩუჴსნდა და სასირცხვოდ ჩუჴსნის წოდებისა და ენისა, ზოგიერთნი თანადმანი ჩუჴსნნი—მ. ბლალოჩინები საქართუჴსლოს ეპარხიისა— დაშთნენ სრულიად ყურად-ღების მიუქცეველად მათის მთავრობის ბრძანებისა და ჩუჴსნის რედაქციის შრომისადმი. რომელთაცა უნდა განაღვიძონ სხუაში სიყუარული და სიხალისე კეთილისა საქმისა, იგინი თვთ აღმოსჩნდნენ გულ-ცივად და უგრძნობელად კეთილ-მსახურების გონიერისა დასაბამისა. წოდებულნი ნათლად სოფლისა მოერიდნენ განათლებასა!.. რას უნდა მივაწეროთ, მაგალითებრ, ისა, რომ საქართუჴსლოს ჩინებულნი სობოროს ეკკლესიები, რომელნიც იყვნენ ძველად საკათედროდ ჩინებულთა მღუდელთა-მთავართა და დღეს არიან მდიდარ-სამრევლოდ, იმყოფებიან ისრეთს ღარიბს ანუ ბნელს მდგომარეობაში, რომ არა აქუჴსთ სურვილი გინა შეძლება-გამოიწერონ ერთი პატარა სასულიერო ჟურნალი საკუთარს ენაზედ და საკუთარის საჭიროებისა-თვის? ვისაც როგორ ენებოს—ისე იფიქროს ამაზედ,—და ჩუჴსნ ნამდვილად უწყით, რომ რუისის სობოროს (გორის უეზდში), სადაცა მღუდლობს მ. ბლალოჩინი მ..., უნდა ჰქონდეს შეძლება და სურვილიც ხუთ-მანეთიანი სასულიერო ჟურნალის გამოწერისა... ჩუჴსნ ვამბობთ ამას, სხუათა შორის, მისთვის, რომ ჩუჴსნი ჟურნალი შეიქმნება ოდესმე ისტორიულ ფაქტად საქართუჴსლოს სამღუდელოების ერთგულობისა და მეცადინეობისა განგრცელებისა-თვის სულიერისა განათლებისა თვის წოდებაში და სამწყსოში.

ხოლო შესახებელად სხუათა აქაურთა ეპარხიებთა სიმართლე ითხოვს ვახსენოთ, რომ ფრიად საკმაო შემწეობა აღმოგვიჩინა წარსრულს წელში მინგრელიის ეპარხიამ,

განსვენებულის ფესარიონ ეპისკოპოსის განკარგულებითა; ეგრეთვე—იმერეთისამ და აფხაზეთისამ; ხოლო გურიისამ—სრულიად არა-ვითარი,—ასე რომ ერთი წიგნიც არავის გამოუწერია მთელს ეპარხიაში, გარდა ერთისა უჩიტლისა.— არ ვიცი, ისე განათლებულნი ბრძანდებიან გურიის სამღუდელონი და საერონი, რომ ახალი წიგნების კითხუა ქართულს ენაზედ სრულიად არ არის საჭირო მათ-თვის,—თუ ვერა გრძნობენ დიდსა საჭიროებასა, სარგებლობასა და სიამოვნებასა ამა საგნისასა!.. ვინც არ იცის ამ ეპარხიის გარემოება, იქმნება დაეთანახმოს პირველს წინა-დადებას, მაგრამ ჩუბნ-თვის უეჭველია უკან ასკნელი!—და ესრეთ დაეშთებით ჩუბნ მარადის ყურად-მღებელად და კეთილ-მსურველად მოყუარეთა და მოძულეთა ჩუბნთა და ჩუბნისა ყურნალისათა.

მღუდელი გიორგი ხელიძე.

10-სა ავგვისტოს
1865 წელსა.

უველებანი იესო ქრისტესედ; რადსათჳსაც ეწოდა
მას მეფე და წინასწარმეტყველი.

კით. რით შეიქმნა დიდებული სოლომონ?

მიგ. სოლომონი, როგორც დაჯდა მეფედ, მაშინვე
შესთხოვა ღმერთსა სიბრძნე, რათამცა გონიერად
მართოს ხალხი. ეს თხოვნა იმნაირად მოე-
წონა ღმერთსა, რომ მან დაუყოვნებლივ მიანიჭა
მას უმაღლესი სიბრძნე და დააჯილდოვა აუარებე-
ლი სიძდიდრითა. სოლომონმა სისრულეში მო-
ყვანა წინათ დაწუობილი დავითისაგან საქმე: აღა-
შენა იერუსალიმის ტაძარი, ახმარა მას სულ-ეველა
მასალა, რაც შეამკობდა და დაამკენებდა ტაძარს.
სოლომონმა დაიწყო გარემემო რაც კი რამ მტე-
რები ჰყვანდა და გასწია სამძღვარი ისრაელთ სამე-
ფოსი ეფრატამდინ, აძიტომ განითქვა მისი სა-
ხელი შორს ქვეყნებშიაც.

კით. რომელი დედოფალი ეწვია სოლომონს?

მიგ. სოლომონის ბრძნული მეუობა და ხალხის კე-
თილ-მმართველობა, მტერებსედ გამარჯვება, სა-

ხასლის მშვენიერად შეძობა და სიმდიდრე ისრე
გაითქო უცხო ქვეყნებში, რომ ძრავალთა ისუ-
რვეს მისი ჰირ-და-ჰირ ნახვა. არაბეთის (საბაელთ)
დედოფალი მოვიდა სანახავად დიდძალი ნიჭები-
თა, ე. ი. საჩუქრითა; მან ბედნიერად უწოდა
სოლომონის ქვეშევრდომთა ისრავლთა და მსა-
ხურთა, და იმის დიდებით განკვირვებულმა
ჰსთქუა: რომ რაც თავის თვალთ ნახა იმის
დიდება, უფრო აღემატება იმ დიდებას, რასაც
იმახედ შორით ამბობენ.

კით. დაიცუა თუ ვერა სოლომონმა სიბრძნე და
კეთილმსახურება მთელს თავის სიცოცხლეში?

მივ. სოლომონმა ვერ დაიცუა სიკვდილამდინ თავის
კეთილ-მსახურება. ის მიეცა კერპთათევანისცე-
მას, უსომოდ და უგონოდ ქალების სიუჭარული-
სა-თუს, რომლისა-გამო ჰევანდნენ მას სამოც და
ათი სჯულიერი ცოლი და სამასი ხასა; სოგნი
მათგანნი იუვნენ წარმართნი, ამისთუს სოლომონ-
მა ააძენებინა საკურთხეველი მათის კერპები-

სათუხ და თითონაც ხან-და-ხან თაყვანისსცემდა მათ ცოლების გულსათუხ. ამისათუხ ღმერთმა გამოუცხადა მას, რომელ მისი სამეფო განიყოფება, და ათი ტომის შთამომავლობა არ დაემორჩილება მის საკუთარს მეპყვიდრეს. სოლომონი მოკვდა 40 წლისა მეფობის შემდეგ. მან დასწერა სამი წიგნი: იგავნი, ქება ქებათა და ეკკლესიასტიკით. როგორს მდგომარეობაში იყო ისრაელთა სამეფო შემდეგ სოლომონის სიკვდილისა?

მიგ. ისრაელთ სამეფო შემდგომ სოლომონის სიკვდილისა განიყო ორად. იეროვობამ, სოლომონის მონამ, განიგანა თავისკენ ათი ტომის შთამომავლობა, და შეადგინა სამეფო ისრაელთა; სოლომონის მონამ, სოლომონის ძეს და მეპყვიდრესა, დაჩინენ მარტო ორი ტომის შთამომავლობა, იუდასი და ბენიამინისა, რომელთაც იმ დროდგან ეწოდა იუდიანთ სამეფო.

კით. რავდენი მეფენი ირიცხვებიან იუდიანთ სამეფოში მის დაწყებამდინ?

მიკ. იუდიანთ სამეფოში მის დაცემამდინ ირცხვე-
ბიან 20 მეფენი. ისინი იუვენ, უმეტეს ნაწი-
ლად, უღუთონი, კერძოთაჲვანის მცემენი, და
სცხორებდნენ ისე, როგორც აგონებდა მათ მათი
ბოროტი გულისათჲმ და წადილი. მხოლოდ
ათხნი მეფენი არიან შესანიშნავნი საკუთრითა
ღუთისმსახურებითა: ასა, იოსაფატ, ეზე-
კია და იოსია.

კით. რაში მდგომარეობდა კეთილმსახურება ასა
და იოსაფატისა?

მიკ. ასამ დაატყდა კერძების მსხვერპლთა შესაწირა-
ვები, რომელებიც ააშენეს მისთა წინაპართა, და
ადადგინა სჯულიერი მსახურება ჭეშმარიტისა
ღუთისა. იოსაფატმა, ძემა და შემკვიდრემა
მისმა, გაგზავნა ლევიტენი და მეცნიერნი კაც-
ნი, ეველა მხარეს თავის სამეფოში, რომ ასწავლონ
ხალხს ეველაჲერი, რაც კი შეესებოდა ღუთისმსა-
ხურებასა და ეკლესიურს წესდებულებასა. ღმერთმა
ამ მხრუნველობისათჲს მოსცა მას ძლევა ამო-

რეკელთა და მოაბიტელთა ზედა.

კით. რით იყო შესანიშნავი ესეკიას მეუობა?

მივ. ესეკიამ, თავისი კეთილმსახურებისა და კეთილმოქმედებისა თვის, მიიღო ღმრთისაგან ძალი და შეწევნა, როდესაც ის ეომებოდა სენაქირიძს, ასურეთის მეფეს. როდესაც ესეკიას არა სურდა, რომ თავის წინათ-მოადგილესავით ხარჯი ეძლივა სენაქირიძისათვის, ამიტომ უარისთქმით განაჩინა ასურელები, რომელთაც შეჭკრიბეს დიდ-ძალი ჯარი და შემოერთებენ იერუსალიმს; დაქცევას და აოტებას უპირებდნენ სრულიად იუდეანთ სამეფოს. უკანასკნელ ისე განკადნიერდა უწმუნო მეფე სენაქირიძი, რომ გაუგზავნა ესეკიას წერილები გინებისა და ლანძღვისა ღმერთისა ზედა იუდეანთასა. გულმოწულულმა ესეკიამ წაიღო ეს წიგნები ტაძარში და ცრემლიანის თვალებით ევედრებოდა ღმერთსა, რომ მან გარდაუხადოს სამაგიერო მის მკობელსა და გამაუხატურებელსა ძტერსა. ესეკიას

ლოცვა ისმინა ღმერთმა. მეორე ღამეს, ზეცით მოვლენილმა ანგელოსმა მოსწევიდა 15,000 ასურეთის მხედართაგანნი. სენაქირიმი შეძრწუნებული ამ მოულოდნელი შემთხვევისაგან მიიქცა უკან, დაჩხა ყოველივე თავისი საუნჯე იმ ალაგს, სადაც მისი ჯარი იყო დაბანაკებული. კით. კიდევ რა საკუთარი მოწუალება მიიღო ეზეკიამ ღმერთისაგან?

მიგ. როდესაც იუდეანთ მტრები დაქცევას. და აოტებას უზირებდნენ ამ სამეფოს, ეზეკია მეფე გახდა ავით. წინასწარმეტყველმა ისაიამ წინათვე აუწვა, რომ ის მოკვდება ძალე. ამ ამბავმა ეზეკია ძალიან დააფიქრიანა და შეაწუხა, რადგანაც იმის სამეფო უბედურ მდგომარეობაში იყო და კარგი ზატრონი ეჭირვებოდა; ამისთვის სთხოვდა ღმერთსა, რომ განეკრძელებინა დღენი მისი სიცოცხლისა; რათამცა დაარწმუნოს ეზეკია თხოვნის აღსრულებაზედ, წინასწარმეტყველმა ჰქმნა სასწაული: მისი ჩრდილი საათზედ აო

ხარისხსეოდ დააბრუნა უკან და ამისთვის დღევ
უფრო განგრძელდა.

კით. რით იყო უფრო შესანიშნი იოსია?

მიგ. იოსიამ დააქცია კერძთა სამსხვერპლო, გააღვი-
ძა და აღადგინა ხალხში თავუანისცემა ჭეშმარ-
ტიცისა ღმრთისა. იმის მეფობის დროს იხრვეს
დავიწეებაში მიცემულნი, მოსეს მიერ დაწერილ-
ნი სჯულის წიგნები. იოსია ამ წიგნებს თავის
ხალხს უკითხავდა და ასწავლიდა სჯულსა უფ-
ლისასა; შეჭვიცა თავის ქვეშევრდომთა, რომ
თითონაც ნამდვილად აღასრულებს სჯულის მც-
ნებათა, და აუწყა რომ იმათაც ვალი აქვთ
მტკიცედ აღასრულონ იგინი. იუდიანნი ამ გვა-
რად დაშინენ ერთგულნი მოსავნი ჭეშმარტიცისა
ღმრთისა მთელს თავიანთ სიცოცხლეში.

კით. როგორი ბოლო ჰქონდა იუდეანთ სამეფოსა?

მიგ. სხუა იუდეანთ მეფეების ურწმუნობამ და ბო-
როტმოქმედებამ იძულებულჰყო მრავალ-მოწ-
ვალებსა უფლისა, რომ დასაჯოს გარყვნილნი მე-

ფენი და მათნი ქვეშევრდომნი. იმათიჳს ღმერ-
თმა მისცა იუდეანი ხელთა ნაბუქოდონოსორ ბა-
ბილონის მეფისათა, რომელმაც კანცარცვა და
ძირიანად აღმოფხვნა იერუსალიმი მშვენიერად
შემკული სოლომონის ტაძრით, და სედეკია,
უკანასკნელი იუდეანთ მეფე, მისი სახლობით
და ხალხით ტევით წაიყვანა ბაბილონს. ეს იყო
589 წელსა ქრისტეს შობამდინ.

კით. რავდენნი მეფენი იყვნენ ისრაელთ სამეფოში?

მივ. ისრაელთ სამეფოში ირიცხვებოდნენ 19 მეფენი,
რომელნიც ჟამითი-ჟამად მიეცემოდნენ უღუთოე-
ბას და ურწმუნოებას. იერობოამმა გაიყვანა ათი
ტომი, ანუ შთამომავლობა, იუდეანთ სამეფო-
დგან თავის მხარეს, სოლომონის სიკუდილის
შემდეგ, და აღუძარათ მათ კერზები-ოქროს სბო-
ნი ქალაქებში: დანში და ბენელში. ამ ტუუ-
ილ და ამო ღმერთებისათჳს ძალ-დატანებით
თაყვანსაცემინებდა თავის ქვეშევრდომთა, ნა-
ცვლად ჭეშმარიტისა ღუთისა. ამის შემდგომ-

ნი მოადგილენი მასვე ბამავდნენ ბოროტმსახურებაში, ხოლო აქაბი ადემატა მათ ეველას თავისი უკეთური ფოფა-ქცევით. მან შეირთო სიდონის მეფის ქალი — იესაბელი და აღუშენა მისი რჩევით სამსხვერპლო კერძსა (ბაალს).

კით. ვინ გამოუცხადა მას ამ დროს მომავალი გოლვა მისი უღმრთოების დასასჯელად?

მიგ. წინასწარმეტყველმა ილიამ გამოუცხადა აქაბს, რომ იმის ურწმუნოების დასასჯელად სამ წელიწადს არ იქნება იმის სამეფოში წვიმა, და მართლაც ასე მოხდა. შიმშილის დროს, რომელიც წარმოსდგა უწვიმროებისაგან, წინასწარმეტყველი წაუიდა ერთს გამოქვაბულში, სადაც ევაზნი უზიდადნენ მას, ღუთის ბრძანებით, სასმელსაჭმელს. შემდეგ ის წაუიდა სარეპტაში და მივიდა ერთს ღარიბს ქვრივს დედაკაცთან, რომელსაც ჰქონდა მხოლოდ ერთი მუჭა ფქვილი და ცოტაოდენი ზეთი. ილიამ ლოცვა კურთხევით ისე გაუმრავლა ეს მცირე საზრდელი, რომ არც

ფქვილი და არც ზეთი არ შემოჰკლებია იმ ქვ-
რივ დედაკაცს, ვიდრე შიმშილის წელიწადნი გარ-
დაიულიდნენ და წვიმა დაიწეებოდა.

კით. რა სასწაულები ქმნა კიდევ ილია წინასწარ-
მეტყველმა?

მიგ. ამ წინასწარმეტყველმა ჰქმნა მრავალნი სასწა-
ულნი: გულმხურვალე ლოცვითა აღადგინა მკვ-
დარი, შვილი სარეტვის ქვრივისა, რომელთა-
ნაც ისა ჰსცხოვრებდა. შემდგომ მობრუნდა ა-
ქაბთან და ამხილებდა ბაალის მოკვთა, რომელ-
თაც ვერ გამოსთხოვეს ცეცხლი მსხვერზლის შე-
საწველად. ხოლო როდესაც ილიამ შეამხადა
მსხვერზლი ჭეშმარიტისა ღუთისადმი, თანადა-
სწრებითა მეფისა და ბაალის მოკვებისათა, მხუ-
რვალე ლოცვის შემდეგ გარდამოვიდა ცეცხლი
ზეცით, რომელმაც შესწვა მსხვერზლი. ამ სას-
წაულებით მოაქცია ილიამ აქაბი ჭეშმარიტისა
ღუთისადმი. ამ დროსვე აღუთქვა ხალხს, რომ
ცოტა ხნის შემდეგ წვიმაც მოვა. მართლაც მო-

პი ვიდა იმ წამსვე, ასე რომ აქაბმა შინ ვერ მო-
ასწრო წვიმას.

კით. რა იწინასწარმეტყველა ილიამ იერობოამის მე-
ფობის დროს?

მივ. ისრაელთ მეფის იერობოამი სდროს ბენადადმა,
ასურეთის მეფემ აიღო სამარია და არავის ატან-
და იქით სასმელ-საჭმელს, ამის გამო ისე გა-
ძრეულდა და განძირდა შიმშილი იქა, რომ დე-
დანი იძულებულ-იყვნენ თავიანთ შვილების ხორ-
ცი ეჭამათ და იმითი განეგრძელებინათ თავიანთი
საკუთარი სიცოცხლე. ამ დროს ილიამ წინასწარ-
აუწვა იერობოამს, რომ მეორე დაღეს სასმელ-
საჭმელი მოჭარბებულად იქმნება და ქალაქის
მცხოვრებთ შეეძლებათ უფასოდ გული იჯერონ
სასრელით, რავდენიც ნებავთ. ეს წინათ უწევდა
მართლა ახდა ნამდვილად. ბენადად მეორე ღამეს
შეფიქრიანდა რაღაც სასტიკი ხმაურობით და უკუნ-
იქცა სულ თავის ჯარით და ამალით. დაუტევა
ადგილი იგი, სადაც დაბანაკებულნი იყვნენ ყოვე-

ლივე თავის ლაშქრის ნუსლით და საგძლით. ისრაელნი მსწრაფლ დაეპატრონენ ამ ძვირ ფასს მათთვის სარჩოს. ამის გამო მეორე დღეს ქალაქში ეველა-ფერი გაიაფდა.

კით. რა სასწაულები გამოჩნდა ილია წინასწარმეტველზედ იმის სიცოცხლის უკანასკნელ დღეებში?

მიგ. ილია, უკანასკნელ დღეებში თვისი ქვეყნურ სიცოცხლისა, აღტაცებულ იქმნა ზეცად ცოცხლივ. მან გარდასცა ნიჭი და მადლი წინასწარმეტველებისა ელისეს, რომელიც იყო წინასწარმეტველად ისრაელთა შორის ილიას შემდგომ.

კით. ჰქმნა რამ სასწაული ელისე წინასწარმეტველმა?

მიგ. ელისე წინასწარმეტველმა, მიიღო რა ილიასაგან ნიჭი და მადლი წინასწარმეტველებისა, მოეცა მას ძალი სასწაულ-მოქმედებისა: მან გასწმიდა წყარო, რომელიც არუარგოდა სახმარებლად; ილიას ზეცად აღტაცების შემდგომ რომ უკან დაბრუნდა ელისე, მას პატარა ემაწვილები შემოხვდნენ გზაზედ და დასცინოდნენ; ამ კადნიერე-

ბისა და ბრეიობისათვის დასწევულა ივინი წინასწარმეტყველმა, და მაშინვე ტეიდგან გამოსულმა მუდათვებმა განგლიჯეს ივინი; სამარიაში მოვალევებს სურდათ ერთი ქვრივი დედაკაცისათვის გაეყიდნათ შვილები, რადგანაც მას არა ვითარიმე ღონისძიება არა ჰქონდა ვალი გარდაესაღნა; იმის სარჩო საბადებელს შეადგენდა მხოლოდ ცოტადენი ზეთი, რომელიც იპოებოდა იმის სახლში. ელისემ იმ გვარად გაუმრავლა ეს ზეთი, რომ იქიდგან ზოგი გაჰყიდა და ვალი გარდაესაღნა მოვალევებს, ხოლო ზოგი შვილებისა და თავის თავის სასრდოდ მოიხმარა. აგრეთვე აღუდგინა მოკვდარი შვილი ერთს დედაკაცს, განკურნა ნემანი სირიელთ მხედართ მთავარი კეთროვნებისაგან.

კით. რითი დაბოლოვდა ისრაელთ სამეფოს არსებობა?

მიგ. ისრაელთ მეფენი წინასწარმეტყველების ქადაგებას და სასწაულთ მოქმედებას, რომლებშიც ბრწენავდა მადლი და დიდება ღმერთისა, სულ ეურსაც არ უკლებდნენ, და იყვნენ მთაცვივნულნი მა-

რად ბოროტმსახურებაში. ამ საქმეში, რასაკვირ-
ველია, მათი ქვეშევრდომნიც მათ ჭბამავდნენ, ამი-
ტომ ღმერთმა მისცა მათი სამეფო ასურელთა.
საღმანასარმა, სამი წლის ომის შემდეგ, აიღო სა-
მარია, წაიყვანა ტყვეთ ოსია, უკანასკნელი მეფე
ისრაელთა, ნინევი, მთელი მის ამალით და
ქვეშევრდომი სალხით, როდესაც კიდევ 728 წელიწა-
დი იყო დაჩენილი ქრისტ. შობამდინ.

კით. განა სულ არ იყვნენ კეთილმსახურნი კაცნი შო-
რის ისრაელთა ტყვეობის დროს ასურეთის ქვე-
ყანაში?

მიკ. საღმრთო წერილი განსაკუთრებით იხსენიებს
ტობიას სახელს, რომელიცა იყო ტყვეთ ნინევი-
ში. ეს კაცი იყო კეთილმოქმედი და ღმერთის-
მსახური, ამისთვის საკუთარის სალისით ჭსრუნავ-
და და უვლიდა თავის მეერთმამულეთა, განბნეულთა
ვრცელს ბაბილონის ქვეყნაში: განიღებდა მათხედ
უხვად მოწყალებასა, განსაკუთრებით ვისაც უფრო
უჭირდა ცხოვრება, მარხავდა უბატლონო ძველარ-

თა და მრავალს ამ გვარს კაცთ-მოყვარულ საქმეებს იქმოდა; ამისთვის მტრები ხშირათ მრავალ-გვარ უზატოურებას მიაყენებდნენ, უფრო მისთვის, რად-განაც ისრავლთ სდევნიდნენ და ხოცავდნენ; უძლიდ-ნენ, რომ არავის მიეცა მათთვის არა ვითარიმე შემწეობა. მას ჰყვანდა ძე ტოვიტი, რომელიც ჰბა-ძავდა მამას სულ-ეველა ფერში, ამისთვისაც იგი განსაკუთრებით უყვარდა დეერთსა.

კით. რომელნი ზირნი იყვნენ სხვაზედ უფრო შესა-ნიშნავნი იმ დროებში?

მიგ. როგორც ტყვეობამდინ, აგრეთვე შემდგომ ტყვე-ობისა იუდეანთ და ისრავლთ სამეფოებში სცხო-ვრებდნენ წინასწარმეტყველნი, რომელნიც მო-ქმედებდნენ ზეგარდამო შთავონებითა სულისა წმი-დისათა: იგინი წინათვე აუწყებდნენ მოძავალსა, ამხილებდნენ მეფეთა და ხალხთა უღრმითობაში და ბოროტ-მსახურებაში და ასწავლიდნენ ჰემ-მარტის ღმრთის თავუანისცემას.

კით. რავდენნი იყვნენ წინასწარმეტყველნი?

მიკ. წინასწარმეტყველნი, რომელთაც დასწერეს და დაკვიტვეს საღმრთო წერილები, ივენენ 16. მათგან უწარჩინებულესნი არიან: ისაია, იერემია, ესეკია და დანიელი. მათ წინათვე აუწევს ხალხს ვეველა უმთავრესნი შემთხვევანი, რომელნიც უნდა მოხდენილყო იესო ქრისტესად, მის ქვეყნიურ ცხოვრებაში; წინათვე იტყოდნენ მოძავალთა სწეულებათა და მრავალგვართა უბედურებათა, რომლებითაც მართლმსაჯული უფალი ამხილებდა და აფხიზლებდა თავის ერს სასტიკი სასჯელებით, როდესაც ებრაელნი თავის შემოქმედს და გამომსხნელს ივიწებდნენ. სხვანი წინასწარმეტყველნიცა იქმოდნენ მრავალთა სასწაულთა, მაგრამ არ დაკვიტვეს არა ვითარიმე წერილნი.

კით. რაზედ წინასწარმეტყველებდა ისაია?

მიკ. ისაია წინასწარმეტყველებდა იესო ქრისტეს შობაზედ, ვნებაზედ და მკურნეოთით აღდგომაზედ, ეგრეთვე წინასწარმეტყველებდა იუდეანთ სამეფოს დაცემაზედ. როდესაც ებრაელთა შეინანეს

დარბეობა სასულიერო სასწავლებელის მოწათვითა შე-
სახებ მათის თანამდებობისა. (*)

37. კვირა, უქმე და საუფო დღესასწაულ დღეებში წადი ეკ-
კლესიაში ღუთის-მსახურების მოხსმენელად, და ჰატვი-ეტ იმ
დღეებსა, როგორათაც ღუთის-გან კურთხეულსა განსვენებისათჳს.

38. ეგრეთვე, დღესა შენის სასელ-წოდებისასა წარვედ ეკ-
კლესიაში, მსურვალე-გულთ ევედრე ზეცვიერსა მოვარველსა, რომ-
ლის სასელიც შენ გრქვია (გძევს,) და განატარე სრული დღე
უურად-ღებით და სიფრთხილით, რომ არ განარისხო იგი არ
რომლითამე ცუდის-ქცევითა; არამედ ეცადე რომ შესწირო მას
საკუთარი სიხარული შენის კეთილ-სსეობითი ცხოვრებითა და
ქცევითა.

39. ეცადე, რომ იცოდე და კეთილ-კრძალულებით ჰატვი-
ქსტე იმ დღესაცა, რომელშიაც აღსრულდა შენ ზედა საიდუმლო
წმიდის ნათლის-ღებისა, ეს დღე არის შენთვის განსაკუთრებითი
ჰატვი-საცემელი შენს სიცოცხლეში; იმ დღეს შეხველ მადლით შე-
მონილი ქრისტეს სამეფოში; გახდი ძედ და მემკვიდრედ ღუთისა.
იმ დღეს მოცემულ-არს შენთვის მასწავლელად და მოძღვრად იმ
წმიდის გარდა. რომელის სასელი შენ გძევს, სხვა ზეციური ზედა-

(*) დასაწყისი იხილე იკნისის წინგში.

მხედველი, ესე იგი, მოვარგული ანგელოზი. წმიდა ღმერთს ეს დღე, როგორათაც უუპირველესი დღე შენს სიტყვებში; შენს დიდის ღმერთსაც წაიკითხე „კანონი“, მოვარგული ანგელოზისა; ეცადე რომ მიხშინო იმ დღეს სადაც ადრე იყავ წირვა, თუ ის დღე იყავ შენთვის სწავლისა.

40. გახსოვდეს და პატრუ-ეც სხვა დღეებსა, რომელთა შინა გამომხსნდა კეთილმოქმედება ღმერთისა შენთვის, აგრეთვე დღეთა ანგელოზისა და მშობელთა შენთა გადაცვალებისა და კეთილისმოქმედებისა; ამ დღეებშიაც ღმობიერის გულისთ სთხრვე ღმერთსა სიტყვებისა და განსვენებისათვის სულთა მათთა. და როდესაც გაიზღებო და გექმნება შეძლება ამ დღეებში დაუზარებელი წადა ეკლესიაში და გადახდებინე მღერდელსა პარაკლისი ანუ პანაშვიდი.

41. ეცადე, რომ მიხვიდე ეკლესიაში, ღმერთის-მსახურების მოსახმენელად თავის დროზე, და როდესაც მიხვიდოდე გზაზედ შიშითა ღმერთისათა განიზრახე და იფიქრე შენს ცხოვრებაზედ და შენს საჭირებაზედ, რომელთა-თვისაც შენ უნდა ეკედრო ღმერთსა; სოლო უწინარეს ყოვლისა მოიგონე შენი უღირსებობა. იმდროს სურათვის-ზედ ნუ გექმნება ცუდი გული. ესე იქმნება შენის მხრით მომზადება კედრებისათვის ღმერთისა აღსრულებასა ზედა მცნებისა მისისა: „პირველ ვიდრე მოკლებისა განუმზადე თავი შენი, და ნუ იქმნები ვითარცა კაცი გამცდელი უფლისა „(ისე წირ. 18, 23).

42. როდესაც შესვალ ეკლესიაში და დაინახავ წმიდათა საცლას, მაშინ წარმოიდგინე, რომ თვალი უფლისანი და ყოველთა წმიდათანი შენ გხედვენ, შეჭკობე საგრძნობელი შენი შიშისა შინა ღმერთისასა და დახდე შიშით დაკრძალულებით: „დაიტევ ფერხნი ძენნი, რდეს უკეთუ ვიდოდი სახლსა შინა ღმერთისასა და მიეხლე რომელ სმენად,“ (ეკლ. 4,17).

43. რომ შესვიდე ეკლესიაში, შიშით დაკრძალვით თაყვანი-ეც წმიდათა საცლას სინანულის ღმერთით: „ღმერთო განმწმინდე მე

ცოდვილი და შეძიწყაღე მე,,! „შემოქმედო უფალო, აღხარენ ცოდუნი ჩემნი!, „ურიცხვად შეგცოდე, უფალო შეძიწყაღე მე!, „შემდგომ მოწიწებით თავი დაუკარ ორსავე მხარეს შენ წინამდგომელთა და გონებით ჭსთხარვე უკვლახ შენდობა შეცოდებათა, მცნებისაებრ იესო ქრისტესა (მათ. 5, 23, 24).

44. ეკლესიაში დახდეგ იმ ადგილს, რომელიც დაგენიშნა შენის მთავრობისაგან. იმ დღეებში, როდესაც სასწავლებელის წესდებულებით შენ არა თანამდებხარ რომ იყო ეკლესიაში, მაგრამ თავის უფალი კი ხარ სწავლისაგან, მიდი ეკლესიაში გულამხურვალეებით, როგორათაც სახუელიერო მოწაფე დახდეგ თუ შეიძლება დედეს საწიგნესთან და მიიღე მონაწილეობა კითხვასა და გალობასა შინა. წმიდა ტიხონი გორონეუსა თავის ინსტრუქციაში ერთ აზიგებს სემინარიის მოწაფეებს: „ეკლესიაში უკვლახი განუჩეკვლად უნდა დახდეგთ საწიგნესთან, რომ ისწავლოთ კითხვა, გაგალობა და სხუანი. (Сочин. Тих. т. 1. стра. 47)

45. როდესაც შეხვიდე ეკლესიაში, გაიარე წყნარად, სიმშვიდით და სიფრთხილით, წარმოიდგინე თვალწინ, რომ თუთ დიერთი და ყოველნი წმიდანნი შენ გხედვენ. გაიკლი რა აღსავლის გარების წინ და საკურთხეველში ახლახ ტრახეზისა, თაყვანიერი წინაშე მათსა შიშითა და კრძალვითა, რომ თუთ ზეციერნი ახგელახნიცა იმყოფებიან შიშით და ძწწოლით.

46. თუ გვიან შეხვიდე ეკლესიაში წირვასუდ, რომ კითხულობდნენ სახარებასა, მაშინ დახდეგ შესავალ გარებშივე სიფრთხილით, რომ არ გამოუცვალო აზრი და ფიქრი მსმენელთა, დაიწერე ზირჯვარი და ყურადღებით მოისმინე შენცა სახარების კითხვა; შემდგომ წარკითხვისა დაჰხდეგ შენს ალაგს თაყვანისმცემელი ღუთისა, და თავამდაბლათ დაუკარ თავი შენს წინამდგომარეთა.

47. თუ ძალიან საჭირო საქმე არა გქონდეს, ნუ გამოხვალ ეკლესიიდან წირვის გათავებამდინ. ჩამოღცვის დროს, ხადაც არ

იულის ჩვეულებას ჯუჯარის გამოსვენების საფხის სამთხვევად, შენ, როგორათაც სასულიერო მოწაფე, უმეტეს სხუათა, უნდა ეძიებოდა რომელსამე წმიდა სატსა — მაცხოვრისა ანუ ღმთის-მშობლისასა, და ჭაფრით შევედროთ თავი შენი იმ დღეს და ყოველ-დღე მათსა მიჯარველობასა შინა.

48. ეკვლესიიდგან რომ გამოსვიდე, გზაზედ მოიგონე რა წაიკითხეს, ან რა იგალობეს, განსაკუთრებით დააფუძნე შენი გონება სასარების და სამოციქულოს კითხვასა ზედა, და დაიხსოვე რა დარბება მოგცა შენ ამით წმიდამან ეკვლესიამან. გამოდიოდე რა ეკვლესიიდგან, შესწირე გულითადად მადლობა ღმერთსა, რომ მან ღირს-გულ შენ ხილვად საღმრთო მოქმედების აღსრულებასა.

49. იქმნები რა საღმრთო აღსრულებასზედ, აქეთ-იქით ნუ მიხედავ საფხსა, ნურც გაირევნები ბოროტის ჭაფრითა, არამედ მტკიცედ იმოქმედე ღოცვების ძალითა და მიაქციე სასკე შენი წმიდის სატებისაკენ და განიზრახე მნიშვნელობა და უაღრესობა ღმთის-მსახურებისა. წმიდა ტინონი უწერს სემენარის მოწაფეებს: “იდგეთ რა ეკვლესიაში, ეცადეთ რომ დაიცვათ თავნი თქვენნი უჯერო ლაზარაკისაგან და სიცილისა და სხუათა უზატო მოქმედებათა; არამედ მხოლოდ ყური აღევნეთ კითხვასა, გალობასა და ღოცვასა. (ТАМЪ ЖЕ).

50. იქმნები რა ეკვლესიაში გულის-მოძვინებით თვალყურით აღევნე ყოველს საღმრთო წესის აღსრულებასა, რომ კარგად იხსავლდეს და დაიხსომოთ თუ როგორ იხ ანუ სხვა აღსრულებიან, და ამ სახით წინათვე მოამზადე შენი თავი მოძავლის უძალესის მსახურებისათვის, თუ ღმერთი გაღირსებს.

51. ეკვლესიაში ეცადე, რომ არ დახტინო მკითხველსა, მგალობელსა და წმიდათა სატთა დამხვევებელსა; თუ ნახო იმათში ნაკლულეკვანება რადმი, და არ ჩაკარდე იმითი მძიმე ცოდვაში. იმ წამს-

ვე მოიგონე შენი საკუთარი ნაკლულეკახება და სთხოვე ღმერთსა შენის ცოდვების მოტეკება.

52. ისე იყავ მონაწილე შენის ყურადღებით ყოველს საგანში, რაც წაიკითხეს და იგალობეს წირვალაღმცნებელ, რომ ყოველივე ესე იგრძნო, როგორათავე აღმოხრულნი შენის საკუთარის ხულისაგან. თუ იმ დროს წარმოგიდგინეს ცუდნი განზრახვანი, მაშინვე შექსედე ჯვარსა უფლისასა, განიზრახე მაცხოვრის კნებაზედ და შენს ცოდვებზედ, რომელთათვისაც იგი ჯვარს-ეცნა, — და ესრეთი კეთილნი განზრახვანი აღმოიხრუნ შენ შორის ეკლესიაში უზატოი ჭაზრებთა.

53. იქმნე რა მონაწილე ხულითა საეკლესიო კითხვასა და გალობასა შინა, გამოხატე ესე გარეგანის ნიშნებითაც: დახდე სწორედ და კეთილწესიერად. ვედრებანი და თხოვანი შენნი აღამაღლე უფლისადმი ზირ-ჯვარის წევრით და მუხლ-მოდრეკით; როდესაც მღუდელი გარდასცემს სალხსა მშვიდობასა ანუ კურთხევასა ღმერთისასა, მაშინ შენც მოიდრიკე თავი, როგორც რიგია.

54. “რომელი ქრახბიაძთა,, გალობაზედ, საღმრთო ძველთა გამოხველების დროს მოიდრიკე თავი და მოისხენე დღეგრძელობისა და განსვენების-თვის მოყუასნი შენნი. სახარების წარკითხვის და მრწამსის გალობის დროს დაიწერე ზირ-ჯვარი და გულს-მოდგინებით მოისმინე კითხვაცა და გალობაცა. სამკობის “აღფილუია,, და “წმიდათ ღმერთთ,, თქმის დროს ქქმენ ჯეროვანი თაყვანი; ხოლო “მამათ ხვენოს,, გალობის დროს მოიყარე მუხლი. ყოველი ეს რიგები უნდა დაიცვა და აღსრულა იმისთვის, რომ მიუცდილებელი ვაღია შენი, და იმისთვისაც რომ იყოს მაგალითი სხვათა, რომელთათვისაც ეს რიგები ისრე ცხადი არ არის, როგორათავე შენთვის.

55. საღმრთო-მსახურების აღსრულებაზედ, მოიგონე მნიშვნელობა თვითყოფის ეკლესიურის მოქმედებისა ანუ გალობისა. ნახწავლი შენის მახწავლებელისაგან. ესრეთ მაგალითებრ: წირვაზედ

როდესაც იქმნება მცირე გამოსვლა სხსარებითა, წარმოიღვინე თუთ უფალი ჩუქნი იხრო ქრისტე, მოხრული სოფლად განათლებისა და ცხოვრებისათჳს კაცთა ნათესავისა, ჳა გალობასა ჴედა „მოკვდით თაყვანისკცეთ ჳ ქმ.,“ მუხლი მოიყარე, შეხედავ რა წმიდასა სხსარებსა, ცხადად წარმოიღვინე თუთ უფალი იხრო ქრისტე, მოხრული სოფლად ქადაგებისათჳს სასუფუკუკლისა. კხრეთის განზრახვით განძლიერე საკვდრებელნი გრძნობანი წირვის შესრულებამდინ.

56. წირვაჴედ, გუფს-მოღვინებით კვდრე ღმერთსა უმეტესად მამინ, როდესაც იგალობან: „შენ გიგალობთ, შენ გაკურთხევთ, შენ გმადლობთ უფალა, ჳ გკვდრებით შენ ღმერთა ჩუქნი,... ამ გალობის დროს მოქმედებითა სულისა წმიდასათა, მოწოდებისკებრ საღმერთ-მომქმედისათა, შეიცვლებიან ზური და ღვინო წმიდა ტრახეჴედ, ჳეშმარიტ სორცად ჳ ჳეშმარიტ სისხლად ქრისტესა, რომელნიცა უკუტ მამინკე შეიწირვიან ვითარცა კეთილ-სახიამოვნანი ძღვენი წინაჴე ღუთისა ჩუქნი ყოველთა, ცოცხალთა და მკუდართათჳს.

57. სადაც რომ იყა, სახლში ანუ კლასხში და ან სხუკვან საღმე და გაიგონა შუა წირვის ხმა, იგრძნე რომ მოახლოებულა მოქმედება აღხრულებისა უუზირველებისა საწილის ღიტურღიისა, მამინ შიშით გამოსახე ზირ-ჳვარნი და თუ ადგილი ნებას მოგცემდეს მუხლიც მოიყარე და სთხრე ღმერთსა სიცოცხლე და ცხოვრება შენი და მოუჩასთა შენთა.

58. ჴიარება წმიდათა ქრისტეს საიდუმლათა გექმნების შენ ძაცხოვრებითი, საზრდელად თითქმის ყოველ დღე, როდესაც ღმერთი გაღირსებს ძღუდლობასა. აღზარდე შენი თავი შიშმილსა და მწუერკვალებსა შინა, განზრახვითა სიძალღისა და ძაცხოვრებითი მოქმედებისათჳს ჩუქნიჴედა ქრისტეს საიდუმლათა.

59. ხურადეს ხუ მიიღე ჳეროვანის მოუმზადებლად წმიდათა ქრისტეს საიდუმლათა. მოუმზადები რა საზიარებლად, იძარსულე და-

წესებულა ერთი კვირა; მიიღე საჭმელი და სასმელი მცირედ და
ანა ჩვეულებრივ; ყოველ დღე იარე კეკლესიაში, და თავისუფალ
დროს იკითხე საღმრთო წერილი და სულის და გულის დამატებობელი
წიგნები, აგრეთვე წინასწარი საღმრთო ჭეშმარიტებაზედ; შემდგომ
აღუარენ ცოდუანი შენნი ღმერთსა წინაშე სულიერის მოძღვრისა.

60. მოემზადები რა აღსარების სათქმელად, მოიგონე კატე-
ხისძონ მკათე მცნებისა სწავლისებრ, ყოველნი შენნი კეთილნი საქმე-
ნი, რომელთაცა გვამცნებს დამარსუასა, და აგრეთვე ცოდუანიცა,
რომელთაცა გვიკრძალავს ისა ანუ სხუა მცნება; დათქვი იმ დროს,
მოიგონე რა ცოდვები უფრო ბევრი აღვისრულებია და რა კეთილნი
უფრო მცირედ; მამინ მიკახლე სინანულის საიდუმლოსა ცხადის
მკრძნობელობით და შემუხვრილის გულის შენის ცოდვებისათჳს, სო-
ლო საწმუნოებით და სასოებით ღუთის დაუხრულებელს მოწყალება-
ზედ, რომელიცა მიუტევეს ჭეშმარიტთა მონანულთა და მტკიცე აღ-
თქმის დამდებთა, რომ შემდგომ ამისა იცხოვროს კეთილძმოსურებით.

61. ზირველ წიარებისა წმიდათა ქრისტეს საიდუმლოთა,
შემდგომ მწუხრის ღოცვსა წარიკითხე კეკლესიური დაწესებული
ღოცვები; სოლო დილით წიარების ღოცვები; და ამ გუარ მო-
ემზადებულად ნუ მიკახლება.

62. იმ დღეს, რომელსაც მიიღო წმიდა განმაცხოვრებელი
ქრისტეს საიდუმლო, დაიცვე საკუთარი სიწმიდე სულისა და სო-
ცისა. რომ მისვიდე კეკლესიაში თავის დროზედ სუფთათ ტანთ-
ჩაცმული, კეთილმოწიწებით ემთხიე წმიდათა ხატთა, რომელნიც
ასვენია კანკელში, და უკეთუ გაქნს შეძლება აუნთე ხანთელიცა და
მიეტ სებისკვერი საკურთხეველში, რომ ამოიღოს ძეგელმან კვე-
თაზედ ნაწილი დღეგრძელობისათჳს შენისა და სათესავთა შენთა,
და აგრეთვე საუკუნოდ განსვენებისათჳს შენთა მიცვალებულთა.

63. წირვაზედ ღუთის შიშით ელოდე იმ შესამწუნებელ უამ-
ისა წიარებისსა. რომელსაც გახსნიან აღსავლის კარებსა. მიკახლე

წმიდა ბარძიძის კრძალვით; სიყვარულით და სიმშვიდით დაუთმე ადგილი მას, რომელსაცა სურს შენზედ წინ ზიარება. პირველ ზიარებისა მოიყარე მუხლი, დახდეგ წინაშე ბარძიძისა, ხელები დაიკრიბე ჯვარედინად, გააღე პირი და მიღე წმიდა საიდუმლო შიშით და სიყვარულით. მიიღო რა წმიდა საიდუმლო, ემთხვეე ბარძიძისა, ყოვლადწმიდის ღმრთის-შობლის ხატსა, და შემდგომ გამოიჩეცხე პირი, და დახდეგ შენს ადგილსა, და გუღში სთქვი ესრეთ: “დიდება შენდა ღმერთო, დიდება შენდა ღმერთო, — და ღირს-ყოფისათვის შენისა ღმრთისადმი შეერთებისა, გუღს-მოდგინებით მისძინე შემდგომ წიარებისა სამადლობელი ზიარების ღოცრუს, და გამოვედ მშვიდობით ტაძრისაგან ღმრთისა.

64. მრთელს იმ დღეს, რომელსაც უფალი ღირს-ყოფის წმიდის საიდუმლოს მიღებასა, ეცადე რომ განაცხადებოდეს საგრძნობელი შენი სულიერის სიხარულითა, დაივიწყე თუ გქონდეს რაიმე მწუხარება. როგორ უნდა გწუხდეთ მაშინ, რომელსაც თვით უფალი იესო ქრისტე დაძვირებულად ჩუქნა შორის? განატარე ის დღე ღოცრუსა და საღმრთო წერილის კითხვასა შინა; საღამოს ღოცრუს არ დააკადე; გაათვრთხილე სული შენი, რომ არ მოიწიოს მისდამი ცუდნი განზრახვანი; ეგრეთვე გარეგანის მოქმედებითაცა არ შეამწიკვლო იგი, და გაუთვრთხილდი, რომ იმ დღეს შენს ნერწყვს თუხი არ დაადგა.

65. შენ, როგორათაც სასულიერო მოწაივე, უნდა გამოახინო კვლად საკუთარი ქცევა შენის კეთილ-მოქმედებითა, რომელთაც შექმდობთ დადება ნიშნისა შენ ზედ სასულიეროს განათლებითა.

66. საღმრთო და საეკლესიო წერილების კითხვა უნდა იყოს სახარულევან საშრომელ ყოველის მართალ-მადიდებელის ქრისტიანისათვის, — მაგრამ შენთვის უფრო უმეტესად; იკითხე ისინი, რადგინც შეგქმდოს ხშირად და დაისწავლე ზეპირათაც. უპოვლად უნდა იცოდე ფსალმუნები: (50) მიწყალე მე ღმერთო, — (101)

ყოველ შვიდშივე ღოცვისა ხეძისა, — (90) რომელი დაძვირებულად არს შეწყენითა მადლისათა, და ეგრეთვე რომდენიმე დღის და ხალხობის ღოცვები. შესხ სიყმაწვილში ადვილი არის ამათი დასწავლა, და რომესაც შესვალ სამსახურში შენთვის მიუცილებელად საჭირო იქმნება ამათი ცოდნა, და თუ არ გეცოდინება, ან გაგიძნელებს მამის იმათი დასწავლა, და ან შთავარდები უცოდინრობისათვის ცოდნაში ამ ყოველ დღე მიუცილებელ საჭირო ღოცვებისაგან, რომელიც იცინა მრავალთა კეთილმსახურთა ერის კაცთაცა.

67. ყოველ დღე, შეძგომ დღის ღოცვისა, ეცადე რომ წაიკითხო თითო თავი “ დახადებისაგან,, რიგზედ; ჰქმენ ეგრეთვე შეძგომ ხალხობის ღოცვისაცა. ანუ დღით წაიკითხე იმ დღის სახარება და ხალხობითი სამოციქულო. რად იქმნება უკეთეს და უამეს მისხა, რომ დღის დაწყება და აღსრულება ჰყო ხალხობით წერილის კითხვითა?

68. თუ შეიძლო, წაიკითხე სოლმე ყოველ დღე ცხოვრება წმიდისა, რომელი წმიდის ხსენებაც იყოს იმ დღესა; სოლო შესხ წმიდის ცხოვრება, რომელის სახელი შენ გეგებს ეცადე, რომ გაიგო დაწვლილებით, და გქონდეს იგი ყოველთვის სახედ შესხ ცხოვრებისათვის.

69. გიუვარდეს და პატივაც ყოველსა ხალხობითსა; ყოველთვის შიშითა ღმერთისათა ზრახველი ღმერთისათვის; და ყოველივე, რადცა მიეწერება ღმერთის პატივისცემისა, მოიგონებდე სახლებით.

70. ნამდვილად პატივისცემისათვის დღეთა კვირიაკეთა და დღესასწაულთა, იმ დღეებში წირვის გათავებამდინ ნუ იხმევ ნუ რა რასა საზრდელსა; ეგრეთ შეგნისთ ყოველთა მართლმადიდებელთა ქრისტიანეთა, და უმეტესად შენ, რომესაც ღმერთი გაღირსებს მღვდელობის სარისხსა, შეგემთხვევას თითქმის ყოველ დღე სადილობამდინ და უფრო კიდევ გვიანამდინ უჭმელობა (მარხულობა); ამისთვის წინათვე უნდა დაახვიო შენი თავი საჭმლის და სახმლის მოთმინებასა.

71. ჰატიკუც და გიუკარდეს მღუდელთა ხარისხი, რომ-
ლისათვისც შენ იზრდები და ეძინადები, და ჰატიკუც მღუდელთა-
ცა, რომელთაც მახლობელთა მხარეთა ღუთისათა; შესაფერის
ჰატიკით ეძინვიე ხელზედ მომცემელელსა შენდა გურთხევისა ხსე-
ლთა უფლისა ჩუწნისა იესო ქრისტესითა: “ყოფითა გუფითა
შენითა გეძინოდეს უფლისა და მღუდელთა მისთა ჰატიკუც. და
გეძინოდეს უფლისა და ადიდე მღუდელი,, იტყვის ბრძენი იესო ზი-
რაჟი (7,31 — 33).

72. ნუ ეჩვენები გარეგანის ხსით კეთილ-მხარედ: ფარ-
ხეგლობა არის ხაშინელი ცოდუა! არამედ იყავ ნამდვილი ხუფით
კეთილ-მხარეი. იქმნები რა დამცველ და აღმასრულებელ ყოფლისავე
კეთილ-მხარეების წესისა და ქცევისა, რომელთაც უხატირიესი ყო-
ფლის კაცისა და უმეტესად შენთვის, — მაშინ ნუ გრცხვიინს და ნურ-
ცა შესწუხდები, უკეთუ ამისთვის დაგარქუას ვინმე “ხიწმიდის
მხეკმეგობა; ამ სიტყვისათვის ნუ დააგდებ ნუცა ერთსა ქრის-
ტიანობრივსა კეთილ-მხარეების წესსა აღუხრულებელად, მო-
ისხენე ამზედ სიტყუანსი უფლისა ჩუწნისანი: “რამეთუ, რომელსა
იგი სირცხვილ უხნდეს ხეძი და სიტყუათა ხეძთა, მემანცა კაცისა-
მან არცხვიინს მას რაყამს მოვიდეს დიდებითა მაშისა თხისათა,
ანგელისათა თანა წმიდათა (მარ. 8,38). ყოველთვის გახსოვდეს,
რომ შენ ეძინადები ისრეთის წოდებისათვის, რომელშიაც უნდა იყო
“ნათელი სოფლისა,, და ამისთვის ყოველის დონისძიებით
ეცადე, რომ განაშვენო თავი შენი კეთილ-ზნობითი ცხოვრებითა,
რათა “ბრწყინვიდეს ნათელი შენი წინაშე კათა, და ისილონ ხაქმე-
ნი შენნი კეთილნი, და ადიდებდეს მამასა ჩუწნსსა ზეცათასსა (მათ.
5, 14 — 16).

რუს. . . . მღუდელი ბესარიონ ზედგინიძე.

წ მ ი დ ა

მენელსაცხებლე მოციქულთა სწორი მარიაჲ მაგდა-
ლინელა. (*).

წმიდა მარიაჲ მაგდალინელა იყო შთამამაკლობით ასურისტა-
ნელი, მთისგან მაგდალელა, რამესათჳსაც ეწოდებოდა მას სასელად
მაგდალინელა. იტანჯებოდა რა ემძაკთაგან, ესმას მას ამბავი
ქრისტეს მაცხარებისა, რომელ იგი განასხამს ემძაკთა და ჳკურნებს
ყოველთა სხეულებათა. რომელსაც იგი კიდოდა ქალაქითი ქალაქად და
სოფლითი სოფლად გადილიასა და გამოუცხადებდა ყოველთა თჳ-
სთა ღმრთაებრივთა ძალთა: მამინ მაგდალინელაც ეღირსა მის
კაცთამოუვარკობითსა გურთხევასა. მოწყალეებით შეჳხედა უოჯალ-
მან ტანჯულსა მარიაჲს და განასხნა მისგან შვიდნი სასტიკნი ემ-
ძაკნი, და ესრეთ განჳკურნა იგი არა მხოლოდ სხეულითა, არამედ
სულითაცა; განანათლა გონება მისი ნათლითა ჳემძარიტების ცნო-
ბისათა, და მიანიჭა ძადლი რწმუნებად ჳემძარიტისა ქრისტესა, მისა
ღმრთისა, მოვლინებულისა მამისაგან საცხონებელად სოფლისა. ამა
ყამიდგან მარიაჲ იმყოფებოდა ქრისტეს მოწყალებად და ერთგულ
მოხამსახურად. სხუათა წმიდათა დედათა შორის იგი ემსახურებოდა
მას კიდრე ვნებადმდე, ჳვარცმამდე და დაოკლადმდე, როგორც მოკვი-
თხრობს წმიდა მხარებელი მათე: „იუვენს მუნ დედანიცა მრავალნი

(*) ხსენება მისი — 22 იკლისს.

რომელნი შორით ხედვიდეს, რომელნი შეუდგეს იხლას გალილიათ და მსახურებდეს მას. რომელთა თანა იყო მარიაძე მაგდალინიელა...

სტიროდა მწარედ ხედვიდა რა წვალებასა ქრისტესსა, სსუათა დედათა შორის; შეძლებისაებრ ნუგეშსაცემდა უნუგეშოდ მტირალსა უბიწოსა დედასა ღუთისასა და ამაგრებდა მას დაუძლეურებულის გულის ღონებისაგან, რომელმანც მსგავსად ლახვრისა განგძირას ხული მისი. რიცხვსა შორის ამა მენელსაცხებლეთა დედათა შირკელი იყო მარიაძე მაგდალინიელა, როგორც სწერს წმიდა მსახურებელი იოანე; მან ჭემმარითად უძეტეს სსუათა ცრემლით და გლოვიით გამოსასა გრძნობა და მწუხარება გულისა თვისისა ქრისტესათვის და ბწუხარებით შეჰფრობილისა დედასა მისისათვის; დავარდა წინამკჳარისაგან გარდამოსხნილისა იხლასა და გაჭბასა წელულებანი მისნი ცრემლითა. როგორც მაცხოვრის სიცოცხლეში იყო იგი ერთგულ მოხამსახურედ და თანამდეგნიელად მისა, ეგრეთვე მიცვალების და საოფლაკად დადების დროსაც დაშთა ჭემმარით მოწაფედ მსხნელისა თვისისა. უნდოდა რა უკანასკნელსა ეამსა ერთგვისცა მსახურება მისი, იგი უწინარეს სსუათა დედათა მოვიდა საოფლაკად ძვირფასითა ნელსაცხებელითა არა ერთგვის, არამედ სამღვინ, როგორც შენიშნავს ეკკლესიური მწერალი ნიკიფორე კალისტო თავის შირკელს წიგნში 33-მე თავში... მაგდალინიელა სამღვინს მივიდა საოფლაკად და ორღვის ისილა ქრისტე, ვითარცა ამისთვის ცხადად თქმულარს წმიდა მსახურებში: შირკელად რომესაც ისეკ ბნელი (ბინდი) იყო, განავდო რა ყოველი შიში და უძლეურება დედობრივი, მივიდა იგი მეორე მარიაძითურთ, და ისილა რა გარდაგორებულად ღოდი საოფლაკისაგან, სახქაროთ გამობრუნდა უკანვე და აცნობა წმიდა პეტრეს და იოანეს, რომ აღიღეს უფალი საოფლაკით. პეტრე და იოანე მწირათელად მოვიდნენ საოფლაკად. გავიდა რა მცირე სახი შეძდეგ მათის მისვლისა, მივიდა კვალად მარიაძე მაგდალინიელა. რომესაც კერ სახეს საოფლაკად ქრისტესსა კერა რადმე, თვნიერ

სუდარისა და გამობრუნდნენ ორნი ესე მოციქულნი, — მამის მარიაში უნუგეშოდ მოძტირალი დაჩხა საოულავად მარტო. დაიხედა ორნი საოულავსკად, ისილა მან ორნი ანგელონი ძუდომარენი, შემოხილნის სპეტაკითა სამონღითა — ერთი იმ ალაგს, სადაცა ეხვენა თავი მაცხოვრისა, და მეორე საპირსკად, სადაცა ეწევნენ ივერსნი მიხნი. “რასა სტირ? ჭკითსეს მას ანგელონთა; აღილეს უოვლი ჩემი საოულავით, — მიუგო მან, — და არა უწეი სადა დახდვენ იგი, ესე რასთქნა, მიიქცა გარე და ისილა თვით ქრისტე, მაგრამ ვერ იცნო იგი, არამე მიიღო მეძტილედ (*) და ჭკითსა ქრისტესკად, თვთვე ქრისტესა: “უკეთუ შენ აღილე იგი, მითხარ მე სადა დახდევ და მე წამოვიღო იგი, უოვლმან უწოდა მას სასუდობ: მარია მ. — მეუწესულად განესილნეს თვალნი მიხნი და იცნა უოვლი; უნდოდა შესება ივერსთა მიხთა, მაგრამ მან არ მიუშვა იგი შესახებლად. მამის უოვლმან წარგზავნა იგი თავის მოწაივებთან, რომელთაც უწოდა ძმებად. ესე ყოველი მოხდა მისი ამონკლამდე, ცისკრის დროს. მესამედ რომდესაც ამოვიდა მზე, იგი კვალად მივიდა სხუათა მენკლხაცხებლეთა დედათა შორის. რომდესაც მოვიდა მათთანა შედევ ანგელონთ სილვისა, და მიეხქარებოდა საუწყებლად მოციქულთა ქრისტეს აღდგომისათვს, მეორედ ისილა მან ქრისტე, რომელიცა გამოეცხადა მას და სამთა დედათა მენკლხაცხებლეთა. მიეგება უოვლი მათ და რქნა: “გინაროდენ! იგინი მიუახლოვდნენ მას, და დაეცნენ მის ივერს ქრისტე. მამის იხრომ წარმოსთქნა: “ნუ გეშინინ! წარვედით და უთხართ ძმათა ჩემთა, რათა იგინი წარვიდნენ გალილას და მუნ მიხილონ მე,...

ამ სამკვრის მიხვლიდგან ცხადათა ჭხანს, რომელ მარიაში უძეტეს სხუათა აქნდა სიკუარული უოვლისა; ამისათვს უოვლხაც უეკარდა იგი უძეტეს სხუათა დედათა. ესე ჭხანს მიხვან, რომ უოვლი შედევ დედათა თვხისა ეჩქნა პირველად მარიაში, რომ

(*) ესე იგი მეზადედ.

გორც ამასევე მოწმობს წმიდა მსხარებელი მარკოზი: „სოლო აღ-
სდგა განთიად ჰირველსა მას შახათსა ეჩუწნა ჰირველად მარიაძი
მაგდალინელს...“

როგორათაც ჰირველად ეღირსა იგი ქრისტეს აღდგომის ნა-
სვასა, ეგრეთცა ჰირველად აუწყა მას ქუჭყანას აღდგომა მისი
მკუდრეთით. შემდეგ უფლის აღდგომისა, იგი დაიარებოდა მრავ-
ალს მხარეს და ქადაგებდა მოციქულთა თანა ქრისტეს სხარება-
სა. მერმე მოვიდა რომში და მივიდა იმპერატორს ტიბერიასთან,
და აუწყა მას ყოველი, რაცცა მოუხდა იხონს იერუსალიმში. მისმა
მოთხრობამ განარისხა იმპერატორი ჰილარტუსედ და მღუდელთა
მთავრებსედ, და მათ მიიღეს სასჯელი საჭმეთაჲებრ თვხთა. შემ-
დეგ ამისა მარიაძი მივიდა ეფესოში იოანე ღმთისმეტყველთან,
და მუნ დაიწყო ქადაგება სხარებისა მსგავსად მოციქულთა, და ამ
სახით იღვასა კაცთა საცხროვნებელად. მუნვე ნეტარებაში მიიძინა
და წარსდგა წინაშე უფლისა. — სხუელი მისი დადებულად იყო
ქვანბი (*) აღსავადში, რომელშიაც შემდეგ მიიძინეს შვიდთა
ყრძათა ეფესელთა.

მეფობასა ბერძნის მეფის ლეონ ბრძნისასა, ჰატიოლსანი გუჰაძი
წმიდა მარიაძი მაგდალინელსი გარდატანილქმსა კონსტანტინეპოლ-
ში და დასვენებულ წმიდა ლაზარეს სადგომში, სადაცა აღსრულდა
დღესასწაულება მისი მოხსენებისა. სადიდებელად ქრისტეს ღმთი-
სა ჩუწნისა.

რუსულთ მთარგმნელი ივანე ელიოზოვი.

(*) ქვანბი — გინა გამოკაფულ კლდე.

მოდურება საღმრთო ლიტურგიისათვის. (*).

ადეს შეხვიდე შენ ეკკლესიას შინა ლიტურგიისათვის, შევედ კითხვად კრძალულებითა, ვითარცა სახლსა შინა ღმერთისასა, სადაცა, უამსა საღმრთოებსა მსახურებისასა, განიმეორების წინამუ თუაღთა შენთა ყოველივე იგი, რადაცა გასწავებს შენ მოძღვართა შენთა, მაცხრობისათვის, ჩუქნთვის ვნებულისა მისა ღმერთისა, უფლისა ჩუქნისა იესო ქრისტესა.

და ესრეთ უწინარეს ყოველისა ისწრაფე ღირსყოფად საღმრთოებსა ამის სახილველისა; და ზომისაგან შეძლებათა შენთა, აღახრუდე იგი, რასა გვამცნებს ჩვენ სახარება ქრისტესი. იგი გვითხრობს: “უკეთუ შესწირვიდე შესწირავსა საკურთხეველსა ზედა, და მუნ მოგესხენოს შენ, ვითარმედ ძმა შენი გუდადვირ რამე არს შენთვის; დაუტევე შესწირავი იგი წინამუ საკურთხეველსა მას, მი-

(*) უწმიდესი და უუნახაიამოვნესი ღმერთისა ძღუდედამოქმედება არის საღმრთო ლიტურგია (წირვა); მაგრამ, საუბედუროდ ჩუქნდა, ზოგნი ქართულნი, უმეტესად დედათა სქესთაგანნი, თრიად უკრძალველად ისმენენ მას, ესრეთ რომ მათის ღაზარაკისა და ყვირილისაგან ზოგჯერ აღარ ისმის სმა გალობისა და კითხვისა; ამისთვის სახარებულთა მიქცევას ყურადღებისა ამ დარბევასზედ კითხვად სძენისათვის წმიდისა ლიტურგიისა, რათა არა განვარისხეთ უფალი ღმერთი და ანგელოხნი — ძველნი ეკკლესიისანი და კრძალულებით მდგომარენი წირვის აღახრულების დროსა, რედ.

კედ და დაეკე პირველად ძმას შენსა, და ძმის ძოვედ და შეხწირე შეხწირავი შენი,, (მათ: 5,23.24). ამითუხ შენცა შევედ ძარადის მძვიდობით, ვითარცა შეეხების მეგობართა შენთა, ეგრეთვე ხაკუთარხსცა სინიდისსა შენსა; ამითუხ რომელ შენ ძოისძენ, პირუჭლ სიტყუათა ხადმთოდხს მხარუბისათა: “ მძვიდობით უფლისა ძი-ძართ ვილოცოდ... ”

ხახარება ძოგითხრობს შენ შეხწირავისათუხ წინაშე ხაკურთხევლისა: — და თუ რად არს ესე შეხწირავი? — შენ ჭხედავ რამეთუ წარძართნიცა, ხახლთა შინა თუხთა და ბოდონთა, ძოისხენებენ პირუჭლწარხრულთა, ძამათა და მძობელთა თუხთა; ძაგრამ იგინი შენცდების შეწირავითა ძათათუხ მხხვერზლთა, რომელი არს არს შესახადი ღუთაებისა. ხოლო შენ, ვითარცა ქრისტიანე, ხახწავლი ჭემძარტიხს ხარწმუნოებისა, შეჭხწირე სულეური მხხვერზლი ღმერთსა სულთა მიტუალებულთა ძამათა და ძმათა შენთათუხ, და დდეგრძელობისა და ცხოვრებისთუხ ცოდხსლთა. და რათამცა მხხვერ-ზლი შენი იყოს ხადვილ, იგი ჭერარხ, რათა იყოს შეწირულ ხე-ღითა ძიხითა, რომელხსცა აქუხ ძას ზედა უფლება, და არს ვი-თარძე ხხვერ, გარხა მხოლოდ ეკვლებიხსა შინა.

ამითუხ ძიართვი ძღუდელებს ხაკურთხევლებსა შინა ჰური, ხე-ფიხკვერად წოდებული, უწინარეს დაწუებისა ხადმთოდხს მხახუ-რებისა, რომელხს ხახელწოდების ხუჭბრ, წირუთად ახუ ღი-ტურღიად, და ჭხთხოვე ძას, რათა ძოისხენოს ღოდუათა შინა, წინაშე ხაკურთხევლისა, თუ ვითარცა რა წინაშე ხაკდრისა ღუთისა, ძამანი და ძმანი შენი, ცოდხსლნი ახუ მიტუალებულნი, რათამცა უფადძან ძინიჭოს ძათ მიტუკება ცოდუათა, ვითარცა ცხოვრებსა წუთისა ამის ხოფლისასა, ეგრეთვე ძერძისა ძიხ. ესეკითარ კერ-ძოდ იქმნების სულეური მხხვერზლი ღუთისა, ვინადოგან იგი არს ესრეთ კეთილ, რომელ ძიითვადავს, ვითარცა თუხად, უოველხსა ძას, რახსცა ვჭეოფთ ხუჭნ მეგობართათუხ ხუჭნითა.

მოიღე თახთანა ეკლესიასა შინა შეიკრეცა ძღუჭნი, რომელანს სათნო ღუთისა მოწყალება გლახათა თახ. ანუ გაცე იგი გზასა ზედა, უკეთუ არა იმყოფებოდნენ იგინი ეკლესიასა შინა, ამითხს რომელ იგინიცა არიან ეგრეთუჭ ძმანი შენნი, შთამომავალნი შენთან ერთგუარუნად, პირუჭლისა კაცისა ადამისაგან, რომელი იყო შექმნილ ღუთისა-მიერ უმანგოდ, და შეჭხცოდ. გლახანი ესე უკეთუ არა არიან ქრისტეანენნი, გარნა იგინი ვითარცა შობილნი ადამის-მიერ, მდგომარეობენ ესრეთსავე შეცოდებათა შინა ვითარცა შენ, არა უწყიან მსგავსად შენდა მსხსელი კაცთა ნათესავისა, უფალი ჩუჭნი იესო ქრისტე, მე ღუთისა, რომელი გარდადობდა სოფლად და იხლო ჭუჭრსა ზედა, რათამცა გუჭხცოვნეს და დაგვიხსნეს ცოდუათა ჩუჭნთაგან,

ძალ-გიძს შენ მოიღო თახთანა კუჭლად მესამეცა ძღუჭნი, ესე იგი სახთელნი, რომელთა აღანთებ წინაშე სატთა უფლისა იესო ქრისტესსა და წმიდისა დედისა მისისა და ყოველთა წმიდათა მისსა სათნო-ყოფილთა ცხოვრებასა ამის სოფლისასა და მის მიერ დიდებულთა მერმისა მის ცხოვრებასა შინა. აღნთებითა მის სახთელისათა შენ გამოჭხცაკ თახსა მათდამი გუფითადსა კეთილ-კრძალულებასა, და ესრეთი შინაგანი აღი, ჯერ არს რათა აღეგზნებოდეს გუფსა შინა შენსა, ყამსა მოხსენებისა მათის წმიდის ცხოვრებისასა, რომელნი ხახვდ გამსახურებენ შენ.

ყამსა შესუფლისასა ეკლესიასა შინა დაიწყე პირს-ჭუჭრი ღოცვითურთ ესრეთ: “უფალე იესო ქრისტე, მეო ღუთისაო, შემიწყალე მე ცოდული,,! მოხახსენებულად ჭუჭრისა მის, რომელსა ზედა და მსჭვალულ-იქმნა შენთხს მაცხოვარი შენი პირს-ჭუჭრის-წყრითა ამით, ვითარცა თუთ ძღიურითა საჭურველითა, დაიცვე თავი თახი ყოფლისა ბიწიურისა გუფის-სიტყვისაგან, და მიაქციე ყოველი შენი გუფი ზე გონება ღოცუად მიძართ, ვინდთგან ცაცმან, მიახლებულმან ღუთისადმი, ჯერ არს რათა უგუფებელს-ჟეფს ყოვე-

ღივე კაცობრივი, რათამცა განიზრახვიდე მხოლოდ საძმრობით
სათვხ.

აჲს ეხერს შეხუჭდ შენ ეკვლესიასა შინა, შენ ჭხედავ, რო-
მელ იგი განყოფილად არს უმთავრეს ნაწილად: ერთი უძალეს-
არს მეორისა, განყოფილად არს მისგან და მიიასლებიან მარტო მხო-
ლოდ სამღუდლო მსახურნი, რომელნი აღსრულებენ თვხსა წეს-
სა წინაშე საკურთხევლისა, არა თუ ჩუჭულებრივთა სამოსელთა ში-
ნა. არამედ სამღუდლო შესამოსელთა; ყოველივე ესე რას ჭნიშნავს?

საკურთხევლი განყოფილად არს სხუა გერძო ეკვლესიისაგან ამინ-
თვხ, რომელ შენ, ვითარცა ხელდაუსხმელი, უღირსსარ მზერად
დიდისა მის საიდუმლოდსა, მას შინა აღსრულებულისა; ამინთვხ
იგი არს აძალელებული იატაკსა ზედა. სამკვეთლოსა ზედა, მღგომ-
რესა მარცხენეს მხარეს, შემზადდების მსხვერპლი, შეწირული ცო-
დუათა შენთათვხ, ხოლო ტრახვისა ზედა იგი აღსრულების;
ამინთვხ ჯერ არს შენდა პატრიარქად მისსა, ვითარცა თვთ სა-
უდრისა ღუთისა: კარნი, მისდამი შესავალი, იწოდებიან სამეფოდ,
შესავალი ზეცათა შინა სასუფეველსა, ვინაოგან მის მიერ შეკვალს
და გამოვალს შენდამი თვთ უფალი ჩუჭნი იესო ქრისტე, სასუფ
მსხვერპლისა; დაიხურვიან იგინი კრეტსამელითაცა, უმეტესისა და-
კრძალვისათვხ საიდუმლოდსა, შენდა მიუასლებელისა.

გარნა იგი შესახებელად არს სამღუდლო მსახურთა, განსაკუთ-
რებით მინთვხ ხელდასხმულთათვხ, მღუდლოთამთავართა, - მღუდლო-
თა, მის აღმასრულებელთა, და დიაკონთა წინაშე მისსა მსახურთა;
ყოველნი იგინი შეიმოსვიან მსახურებასა ამას ზედა განსხუავებულ-
თა შესამოსელთა შინა, რათამცა მით აჩუჭნონ: ვითარითა სასითა,
მიეასლენ რა სიწმინდისადმი, ჯერად რათა აქუნდესთ ნათელი,
წრთველი სინიდისი და აღმადლებოდენ სულითა ვიდრე განსილვა-
დმდე ღუთაებრივთა საკანთა.

ხოლო შენ, თუმიცა შორით, გონებით შეუდევ მათ და, ჭხედ-

ვიდე რა სამღუდელთა მათ მხსურებასა წინაშე ღუთისა. მატო-
ქს და გიუკარდენ იგინი, ვითარცა თუხნი ხარწმუნო მოძღუარნი,
ვითარცა თუხნი სულიერნი მამანი, რომელნი აღიხუწნ შენგან ცო-
დუათა შენთა და შესწირვეს მათაწილ მხსვერშელსა.

დეკანოზი გრიგ. ც ა მ ც ა ე ვ ი.

ეკლესიაში სიარულისა და ვედრებისათვის ღუთისა.

კაცო მითხარი, რას ჭიუჭირობ, და ან რაზედა ჭლონდები?
რა გიძლის საყდარს წასვლასა, ანუ რაზედა ჭბრკოლდები?
ეს უნდა გარგად იცოდე, ერთხელ როდესმე მოჭკუდები
და მოუნახებელათა წარსწემდები, ვერა სცხონდები.

რათ არ წახვალ ეკლესიას, არ აღიდებ უთვალს ღმერთსა, —
შენსა ქუწუნად გამხეხელსა, შენთვის მარადის მწრუნველსა?
რათ არ შესწირავ მადლობას, არა გთხოვს რქროს და ვერცხლსა,
რათ არ ჭხთხოვ ცოდვა შეგინდოს, ესოდენ სშირად მცოდველსა?

ყოველნი მოვალენი ვართ, — მეცა, სხვანიცა და შენცა, —
ყოველს კვირას და უქმე დღეს, თუ მიზეზი არ მოგვეცა.
მივიდეთ ეკლესიაში, ყურნიც განვახვნეთ, ბაკეცა,
ვახშინოთ საღმთო წერილი, რომელიც ღუთისგან მოგვეცა.

იმისგან ვსტნობთ ყოველხავე, რა უნდა ვქმნათ და რა არა,
რომ ვერ გვაგონოს ეშმაკმან, სშირად მაინცა ვერა რა,
და ვერ ვინ ჭძლიოს ჩვენგანი ვერცა დიდი, ვერცა მატარა,
ვიდრემდის ვსტხოვრებთ ამ სოფელს, ღმერთმან სადაც დაგვამყარა.

ამ სოფლით განვალთ იმ ცოდვით, რომელიც რომ ვვიქმნია.
თუ მარსკით, ლოცვით და ცრემლით მღუდლისთვის არ აღვიარებია,
და კეთილის საქმიეებით, აქავ არ მოგვიჩინია. —

შთავცვივით ქვესხულს ჯოჯოხეთს, სადაც არს ცეცხლის გენია.

სადაც ვერ ვისილავთ ვერას, მხოლოდ ჩუწნსავით ცოდვილთა.
გამოხსნის არ მოძღვდნეთა, საუკუნოდ შეპყრობილთა;

შევისმენთ ოდენ უწყვეტლივ გლოვას, ტირილს, ღრტყენას კბილთა,
როძელთაგან ვერ მივიღებთ, ვერც შევხასა, ვერცა ღვინთა.

ტყე კაცო! წარმოიდგინე, ვითარ ძნელ არს ნაპყრწყალთა.
თუ დაგვცა სხეულზედა, როგორ დიდ არს მიხი ძალი;

თუ რომ ასრე შეგაწუსებს ეგ ძვირედი ნაპყრწყალთა,

რას იქმნება, შენ იფიქრე, ჯოჯოხეთის ცეცხლის აღი.

უძჯობებისა ეხლავე წარმოიდგინო თავათ წინა,

რომ აქ მოუთმენლობითა, არ გექმნების ზეცას ბინა.

რე იძინებ უზრუნველად, და ვერა გძლეებს ვერაგინა;

ყოველთაჲს კეთილს იქმოდე, მადლობდე ვინც გაგახინა.

მოუწოდე ანგელოსსა, შენსა მცველსა და მიჯარველსა,

შენის ნუგეშის-მცემელსა, კეთილს საქმეზედ დამწესსელსა.

არ მიხტეს ნება ეშმაკსა, შენს გულში შემომსვლელს მცდელსა.

არამედ განადოს შორსა, ბნელს წყუდიადსა, გარესკნელსა.

ეხრეთ სვიდოდე საუღარში, გამოინასე ზიარს ჯვარით;

სთხოვე ღმერთსა განატიოს, რაც შენ შორის ბიწი არი;

ჭსწკებოდე, მაშინც ილოცე, მოიგონე მაცხროვარი...,

და რომ აღსდგე ძილისაგან, კუწავუ აღიდე შენთაჲს მკუდარი.

მღუდელი ილია ქიტუეკო.

გასწორება შეცთომილებისა.

საქართველოს ექსარხოზის კანცელარიამ სთხოვა რედაქციასა 29 ივლისიდან № 3198, გამოცხადება ჟურნალში, რომ პირველი ცნობა ამ აღნიშნულის კანცელარიისა, გამოგზავნილი რედაქციაში 16 ივნისიდან № 2715, შესახებელად დაჯილდოვებისა კამილაგკით მინგრელიის ეპარხიის მარტვილის სობოროს დეკანოზისა, ლუკა გაწერელიასა — არის შეცთომილი, ვინააღგან ეს დეკანოზი ჯილდოს ვერა ღირსებია. —

ПРИБАВЛЕНІЯ
НА РУССКОМЪ ЯЗЫКЪ
КЪ ГРУЗИНСКОМУ
ДУХОВНОМУ ВѢСТНИКУ,

ИЗДАВАЕМОМУ

СВЯЩЕННИКОМЪ, МАГИСТРОМЪ ГЕОРГІЕМЪ ХЕЛИДЗЕ.

ГОДЪ ВТОРОЙ.

1865.

ТИФЛИСЪ.

ВЪ ТИПОГРАФІИ МЕЛИКОВА И К^о.

ВМѢСТО ПРЕДИСЛОВІЯ.

Одинъ мыслитель сказалъ гдѣ-то: „предисловіе рѣшительно необходимо для всякой книги“. Тѣмъ болѣе оно необходимо при нашемъ изданіи на второй—18⁶⁵/₆₆ годъ особенно для тѣхъ, которые не имѣли случая ознакомиться съ нашими трудами и средствами.

Въ началѣ всякой, конечно, редакціи естественно испытывать многія затрудненія и хлопоты въ веденіи своего дѣла исправно, честно и благородно; но нашей редакціи суждено было испытывать все это въ большей мѣрѣ. Главнѣйшими причинами нашихъ затрудненій были: необезпеченность редакціи въ матеріальномъ отношеніи, недостатокъ сотрудниковъ, способныхъ къ редакторской и издательской работѣ, и плохая развитость типографскаго искусства въ Тифлисѣ.—Мы предвидѣли это еще до приступа къ изданію, но не упали духомъ, а рѣшились побѣдить, при помощи Божіей, по пословицѣ: „съ Богомъ хоть за море“.

И такимъ образомъ годъ прожилъ нашъ журналъ; другой годъ начинаетъ жить въ надеждѣ на Того же Всемогущаго Бога и на содѣйствіе добрыхъ людей. Что могли сдѣлать при нашемъ умѣніи и при нашихъ средствахъ, сдѣлали; что сдѣлаемъ впередъ—покажетъ опытъ.—А что сдѣланное нами досихъ поръ не дурно и не бесполезно для грузинской паствы,—и это тоже показаль опытъ: въ теченіе минувшаго года мы получили множество самыхъ лестныхъ отзывовъ о нашемъ изданіи и о

нашихъ трудахъ (многихъ заинтересовало особенно наше: „общепонятное изложеніе догматическаго ученія православной вѣры“). Многіе изъ этихъ отзывовъ уже извѣстны читающей публикѣ: они напечатаны въ журналѣ, въ прозѣ и стихахъ. Конечно, они болѣе лестные и, такъ сказать, ободрительные для насъ, чѣмъ заслуженные съ нашей стороны, но все-таки въ нихъ выражается доля истины, часть правды. Судя по этому и по нѣкоторымъ другимъ замѣченнымъ нами явленіямъ, мы должны сказать, что предпринятое нами общепольное дѣло многихъ оживило, многихъ заинтересовало, во многихъ пробудило благороднѣйшее чувство и стремленіе къ благороднѣйшему занятію—къ духовно-литературной дѣятельности. Весьма удивило насъ особенно то обстоятельство, что даже и такіе люди, въ которыхъ, по видимому, менѣе дѣйствуютъ чувство и воображеніе, взялись за перо и начали восхвалять посильный нашъ трудъ и наше достоинство стихами, доходящими иногда до сильнаго поэтическаго восторга; а люди болѣе презанческаго направленія и простые сердцемъ непрестанно умоляли насъ такими словами: „ради Бога и всѣхъ святыхъ—не прекращайте *спасительнаго* (буквальное ихъ выраженіе) для многихъ изданія!“ Вѣроятно, это было причиною того, что въ прошедшемъ году наше изданіе нашло себѣ довольно обширный кругъ читателей почти во всѣхъ сословіяхъ грузинскаго народа, по крайней мѣрѣ въ сравненіи съ другими здѣшними журналами.

Чѣмъ же нашъ „Вѣстникъ“ привлекъ къ себѣ такое снисходительное вниманіе многихъ? Тѣмъ, что онъ сообщалъ народу общепонятныя сочиненія нравственно-религіознаго содержанія, которыя всегда благотворно дѣйствуютъ на читателей, особенно простыхъ и малообразованныхъ, а въ счастливую минуту глубоко западаютъ даже въ душу человѣка—грѣшника.—Мы дѣйствительно старались при-

дать нашему журналу характеръ болѣе или менѣе духовно-назидательнаго чтенія: ибо въ такомъ именно изданіи нуждается нашъ народъ, а журналъ, въ полномъ смыслѣ, учено-литературный пока ему не нуженъ и недоступенъ. Для приобрѣтенія учености, духовной и свѣтской, и безъ того издается множество книгъ и журналовъ въ разныхъ мѣстахъ и на разныхъ языкахъ; и образованные туземцы не пренебрегаютъ ими, а выписываютъ и читаютъ ихъ съ жадностію, — но, къ сожалѣнію, болѣе для собственнаго удовольствія, чѣмъ для пользы общества. — Что-же дѣлать бѣдной массѣ народа православнаго, который алчетъ и жаждетъ познанія спасительныхъ истинъ, но не имѣетъ возможности познать ихъ, ежели кто не наставитъ его (Дѣян. 9, 31)? Ужели пастыри и служители Церкви Христовой и всѣ вѣрующіе во Христа не должны заботиться о насущной потребности меньшихъ своихъ братій и удѣлять имъ крупницъ, падающихъ отъ богатыхъ трапезъ своихъ — духовныхъ? Вѣдь у насъ нѣтъ такихъ катихизаторовъ и проповѣдниковъ, которые сказали бы народу православному всю волю Божию, по примѣру св. апостоловъ (Дѣян. 20, 27); а оставить его въ невѣжествѣ и заблужденіи о вѣрѣ, — это грѣхъ, тягчайшій изъ всѣхъ грѣховъ.

Этого достаточно для насъ, — чтобы намъ съ новою ревностію продолжать, а обществу поддержать наше изданіе. — Если бы Господь наградилъ насъ такимъ же достаткомъ матеріальныхъ средствъ, какова у насъ ревность по вѣрѣ и братіи нашей о Христѣ: то мы не имѣли бы нужды прибѣгнуть къ такому длинному предисловію. Но Господь знаетъ, кого чѣмъ наградить и кому въ чемъ отказать.... Именно недостатокъ матеріальныхъ средствъ вынуждаетъ насъ просить всѣхъ и cadaго, кого интересуютъ успѣхи духовнаго просвѣщенія и улучшенія нравственно-религіознаго быта народа, содѣйствовать распро-

страненію и поддержанію нашего изданія. Отъ возрастанія числа подписчиковъ зависитъ объемъ журнала и разнообразіе статей, а теперь многія статьи—русскія и грузинскія—остаются непомѣщенными въ журналѣ единственно по недостатку средствъ.—При такомъ состояніи редакціи въ матеріальномъ отношеніи, всякая подписка на журналъ будетъ принята какъ жертва на алтарь общепользнаго предпріятія и произраститъ плодъ милостыни для многихъ. Вотъ причина, по которой мы помѣщали въ журналѣ списокъ гг. подписчикамъ, съ означеніемъ, кто на сколько экземпляровъ подписался; изъ этого видно съ одной стороны, количество суммъ редакціи, а съ другой—сочувствіе общества къ благому дѣлу;—другихъ источниковъ редакція не имѣетъ.

Нѣтъ сомнѣнія, что признательное потомство всегда будетъ помнить имена почтеннѣйшихъ оо. и гг., которые содѣйствовали и будутъ содѣйствовать нашему изданію статьями и матеріальными средствами, чрезъ принятіе участія въ подпискѣ на журналъ. Подписная сумма на журналъ такъ мала, что никого не обременитъ.—Но при этомъ нельзя не замѣтить съ глубокою скорбію, что нѣкоторые наши братья, оо. благочинные, остались и досихъ поръ остаются крайне невнимательными къ распоряженію высшаго своего Начальства и къ предпринятому нами общепользному дѣлу. Тѣ, которые должны другихъ побудить къ благочестивой дѣятельности, сами остаются безчувственными и холодными къ разумнымъ началамъ благочестія.... Именующіеся свѣтомъ міра чуждаются просвѣщенія!..

При такомъ настроеніи пастырей и блюстителей порядка что сказать о пасомыхъ, какъ не то же, что говоритъ Самъ Богъ устами пророка и народа: *Яковыже жерги, таковы и людіе*,—„каковъ попь, таковъ и приходъ“? Къ чему отнести, наприм., то странное явленіе, что знамени-

тѣйшіе наши соборы, гдѣ были въ древности кафедры доблестныхъ іерарховъ и нынѣ—очень хорошіе приходы, не хотятъ или не имѣютъ средствъ выписать для себя одинъ экземпляръ маленькаго журнала на своемъ родномъ языкѣ? Пусть думаетъ объ этомъ кому какъ угодно, но намъ положительно извѣстно, что *Русскій Соборъ* (въ Горійскомъ уѣздѣ), ввѣренный о. благочинному М..., долженъ имѣть возможность выписать для себя *одинъ* экземпляръ журнала на *пять р. с...* Мы говоримъ это, между прочимъ, потому, что современемъ наше изданіе будетъ служить историческимъ фактомъ сочувствія грузинскаго духовенства къ распространенію нравственно-религіознаго просвѣщенія къ своей паствѣ и своему сословію.

Въ заключеніе нужнымъ считаемъ сказать и то, что нѣкоторымъ неумѣреннымъ *грузинофиламъ* не понравилось въ нашемъ журналѣ прибавленіе къ нему „Русскаго Отдѣла“. „Зачѣмъ, сказали они, въ грузинскомъ журналѣ еще русскій отдѣлъ? Вѣдь журналъ для грузинскаго народа, а не для русскаго: у Русскихъ безъ того много журналовъ“.—Другіе, напротивъ, сказали, что это сдѣлано очень кстати и искусно, и что для нихъ пріятнѣе читать по-русски, чѣмъ по-грузински.—Мы же смѣемъ увѣрить почтеннѣйшихъ *грузинофиловъ*, что чрезъ это грузинскій народъ и языкъ ровно ничего не теряютъ,—и это болѣе способствуетъ къ братскому единенію и сближенію народностей, соединенныхъ вмѣстѣ въ религіозномъ и политическомъ отношеніи. *Яже Богъ сочета, человекъ да не разлучаетъ...*, и не можетъ разлучить!—Впрочемъ, кому угодно, пусть не читаетъ нашего русскаго отдѣла: вольному воля, а спасенному *рай*, чего искренно желаемъ всѣмъ любящимъ и ненавидящимъ насъ и наше изданіе.

Свящ. Г. Хелидзе.

УЧЕНІЕ (о Крестѣ Христа) VІІ. (*)

Не умаляй своего креста. Богъ одинъ знаетъ, какой можешь нести.

ТЕРПѢНІЕ.

Если снимешь съ себя данный крестъ, найдешь непременно другой.

Терпѣнія бо имате на потребу, да волю Божию сотворше, пріимите обѣтованіе.—

Вамъ нужно имѣть терпѣніе, что бы вы, исполнивъ волю Божию, получили обѣщанное (Евр. 10, 36.)

Сынъ мой, напрасны твои усилія, бесполезны попытки, преступно намѣреніе умалить и великость и тягость назначеннаго тебѣ креста. Только рука Божія въ состояніи облегчить и умалить его; напрасно же пытаешься переимѣнить или сдѣлать легчайшимъ крестъ твой.—Тщетно обращаешься къ слабымъ, безсильнымъ твореніямъ уменьшить тягость его. Чѣмъ болѣе станешь уклоняться отъ скорбей, тѣмъ сильнѣе станутъ онѣ преслѣдовать тебя; пожелаешь ли избѣжать страданій,—тѣмъ большимъ горестямъ подвергнешь себя. Предоставь себя Богу; Онъ знаетъ, сколько можешь, лишняго не пожелаетъ наложить на твои силы.

Желаешь ли найти дѣятельное врачевство для мучительныхъ скорбей, гиѣтущихъ тебя, —подними же твои очи, смотри, Его объятія открыты тебѣ; спѣши, тутъ найдешь покой, утѣшеніе и миръ.

Боже и Господи мой! къ стыду моему, сознаюсь ча-

(*) Начало см. въ іоньской книжкѣ.

сто пытался я умалить и облегчить мой крестъ; испытанія, посланныя Твоею рукою, часто казались мнѣ и тяжелыми и невиносимыми. Горькій опытъ возвращаетъ меня къ Твоимъ стопамъ и заставляетъ возносить къ Тебѣ одному мои вздыханія и вопли, которыхъ горечь вѣдома только Тебѣ. Иисусе Наставниче мой, помилуй меня! Иисусе Спасителю мой, услыши меня!

Человѣкъ! плачь о своихъ грѣхахъ у ногъ Иисуса: моли Его о благодати и милосердіи.

УЧЕНІЕ VІІІ.

Почерпай мужество въ размышленіи о послѣднемъ часѣ.

Когда съ вѣрою станешь взирать на конецъ твоихъ страданій, то въ крестѣ найдешь источникъ величайшихъ радостей.

Все проходитъ, только истинная заслуга пребываетъ.

Есть же вѣра уповаемыхъ извѣщеніе, вещей обличеніе невидимыхъ. —

Вѣра есть осуществленіе ожидаемаго и увѣренность въ невидимомъ. (Евр. 2, 1).

Христіанинъ! не думаешь ли ты, что эти страданія, эти скорби, эти тяжкія испытанія продлятся безъ конца? что гнетъ, выдавливающій вздохъ изъ твоего бѣднаго сердца, не снимется? Если смерть полагаетъ предѣлъ и безумной радости злаго и всѣмъ неразуміямъ человѣка, то неужели она не окончитъ горестей и плача возлюблен-

ныхъ послѣдователей Христовыхъ. Прими-же, при мысли о послѣднемъ часѣ, въ свою прискорбную, изнемогающую душу свѣтлый лучъ надежды на помощь. Когда смерть разрѣшитъ тебя отъ скорбей и печалей, отъ горестей и бѣдъ—ты станешь благословлять этотъ крестъ, кажуційся тебѣ столь горестнымъ; онъ будетъ твоею славою и торжествомъ; и съ сладкимъ упованіемъ предстанешь съ нимъ на страшномъ судѣ. Опираясь на него, можешь ли быть осужденъ? Или онъ не есть знаменіе, вѣрный залогъ прощенія? Или онъ—не частичка собственнаго креста—Христова? Или небо когда-нибудь закрыто тому, кто принялъ крестъ Христа за свое знамя и ежедневно подвизался о немъ?

Господи и Боже мой! такъ я стражду столь сильно потому, что мала моя вѣра въ твои обѣтованія и часто забываю оныя. Взирая на предѣлъ, помышляя о близкомъ, вѣрномъ концѣ, увѣренный, что мои скорби перемѣнятся въ радости, я легко перенесъ-бы тягости.—Смерть, судъ, вѣчность, осушите мои слезы, оживите мужество, научите бодро нести крестъ и страдать подъ нимъ!

Не умершій не перейдешь къ жизни и не страдавшій—къ смерти.

УЧЕНІЕ ІХ.

Всегдашнее памятованіе о небѣ оживитъ твое мужество.

Благо тому, кто по любви къ Богу пріемлетъ страданія; вѣнецъ уготованъ ему на небѣ. Скорби земной жизни ничтожны предъ блаженствомъ, котораго можемъ достигнуть вѣрою.

Скорбь терпеливо сдѣловаетъ, терпеливо же искусство, искусство же упованіе; упованіе же не посрамитъ. —

Отъ скорби происходитъ терпѣливость, отъ терпѣливости опытность, отъ опытности надежда; а надежда не постыждаетъ (Рим. 5, 3. 4. 5).

Сынъ мой, кому уготованъ тамъ—превыше сей вѣнецъ? Кому назначены вѣчный покой, палма побѣдителя и небо? Не думаешь-ли, — для счастливыхъ міра сего, для богатыхъ земли, для служителей мамонѣ, погрязшихъ въ земныя наслажденія?—Они приняли уже свою награду.

Царство небесное наследуютъ тѣ вѣрные и мужественныя души, которыя не убоялись принять скорби и горести земной жизни, терпѣливо переносили ихъ, чья жизнь протекла въ слезахъ, которыя твердыми стопами шли за Христомъ, хотя путь ихъ былъ покрытъ терніемъ. За эту борьбу кратко-временную, за эти скоро-минувшія страданія, за это отреченіе отъ мірскихъ благъ уготованы имъ вѣчная радость и блаженство. Мужайся-же, мужайся! Крестомъ купишь небо.

Еще нѣсколько воздыханій, еще нѣсколько скорбей, еще жертва, еще кратко-временныя страданія и горести— и для тебя возсіяетъ навѣки несравненно радостный день, великій (безконечный) день вѣчности, который вознаградитъ твои подвиги, твою вѣрность.

Господи и Боже мой? Ужели мои кратко-временныя страданія такъ дороги, что ими могу достигнуть неба, приобрести блаженство, вѣчно наслаждаться зрѣніемъ Твоимъ за покорное послѣдованіе по указанному Тобою пути, за временныя страданія? О! пошли мнѣ и сильнѣйшія прежнихъ скорби; только въ день суда помилуй меня и прими въ обители Твоихъ святыхъ.

По стопамъ Іисуса идутъ угольники Его. Съ любовію носи крестъ и въ душѣ и въ тѣлѣ, великій-ли, малый-ли, и помни, несешь его не одинъ.

УЧЕНІЕ X.

Христіанинъ совершенно преданный Богу съ любовію несетъ крестъ свой.

Страдать изъ любви къ Богу—блаженство; страданія измѣняются тогда въ несказанныя радости.

СОВЕРШЕННАЯ ЛЮБОВЬ.

Господи, ты превратилъ мои слезы въ радость и благословилъ меня мужествомъ (Пс. 125, 5).

Слющій слезами радостію пожнутъ,

Сынъ мой, помыслиай чаще о небѣ и его наслажденіяхъ, забудь твои страданія и радости, забудь работы и труды и все земныя прелести жизни, живи только во славу и въ угоду Христу Богу.—Ему любезна душа совершенная, которая, умерши для самой себя, памятуетъ только о любви къ Богу, всецѣло предается Его волѣ, покоряется Его велѣніямъ всеблагимъ и безропотно выполняетъ все потребное къ своему усовершенію. Для ней одинъ взоръ Его драгоценнѣе всѣхъ радостей, всѣхъ земныхъ наслажденій. Любовь возводитъ ее въ горнее мѣсто, куда не достигаютъ стрѣлы скорбей. Такая душа говоритъ сама себѣ съ избраннымъ Апостоломъ Павломъ: *знаю, что никто не отлучитъ меня отъ любви Бога.* Она принадлежитъ Христу, дѣйствуетъ по Его хотѣнію, и Онъ вознесетъ ее въ селеніе, уготованное вѣрнымъ Его рабамъ.

Когда-же, Господи, пламенѣя святою любовію къ ниспосланнымъ скорбямъ, какъ всѣ твои вѣрные поклонники, могу воскликнуть: Боже, я Твой и Ты мой. Когда-же я, среди скорбей и поношеній, возрадуюсь моему избавленію, Твоей непреложной любви и вѣрности, и блаженству, обѣщанному Тобою послѣ этой временной жизни? Когда стану жить въ Тебѣ, мой распятый Спаситель, и ты будешь жить во мнѣ? О! сладчайшій Іисусе, живи меня и живи во мнѣ.

Христосъ такъ возлюбилъ меня, что низшелъ до крестной смерти; не обязанъ ли я понести крестъ въ слѣдъ Его.

Крестъ Господа есть украшеніе и знаменіе христіанина. Познавъ всю цѣнность его, радостно и съ любовію понесемъ его. Какъ ни тяжелъ, какъ ни скорбень онъ, сохранимъ вѣру въ Спасителя—Онъ далъ намъ крестъ, далъ на краткое время, какъ залогъ будущей жизни въ отчизнѣ небесной.

МОЛИТВА.

Многотерпѣливый Христе Спасителю! какое неизглаголанное терпѣніе явилъ Ты, во всей земной жизни и преимущественно въ Твоихъ страданіяхъ и смерти! Какой великій образъ далъ избирающимъ идти по стопамъ Твоимъ! но Ты вѣдаешь, какъ сильно уклоняетъ насъ отъ указаннаго пути наша земная брѣнность! Мы знаемъ,—безъ скорбей не войдемъ въ Твое царство, а тѣмъ не менѣе избѣгаемъ страданій, если умѣемъ или можемъ. Иногда мы рѣшаемся на доброе; но тягостно намъ принять страданія, поношенія, крестъ и уничиженіе. Кто же подастъ намъ

необходимое терпѣніе! Только въ твоихъ ранахъ найдемъ силу, восполняющую наши слабости. Агиче Боже! преодолѣй нашу строптивость; Твоею преданностію волѣ Отца сломи наше упрямство, твоимъ самоотверженіемъ покори наше самолюбіе; твоимъ неизглаголаннымъ терпѣніемъ въ страданіяхъ усмири нашу нетерпѣливость. Могучій побѣдитель грѣха и смерти! преклони насъ подъ Твой крестъ, научи носить его; благоволи съ преданностію и покорностію исполнять Твою святую волю. Всели въ нашу душу твой духъ и подай намъ желаніе лучше выдержать крестъ и выбрать поношеніе за Тебя, чѣмъ кратковременно наслаждаться радостями, хвалою и славою грѣха. Ниспосли намъ духъ молитвы, чтобы мы нелѣбно и неустанно взывали къ Тебѣ въ скорбяхъ. Твоими святыми страстями укрѣпи насъ на пути жизни, оживляй духомъ Твоимъ нашу вѣру. Господи Іисусе! благослови наши страданія къ нашему блаженству, и сотвори, чтобы мы очищенные и освященные вступили въ Твое царство, подъ знаменемъ Твоимъ великаго Подвигоположника и Первосвященника. —
Аминь.

Перев. съ Нѣмец. одинъ изъ Русскихъ.

Публичное испытаніе учениковъ Семина- ріи и училищъ.

По случаю окончанія частныхъ годовыхъ экзаменовъ и начала новаго учебнаго года, въ Тифлисской Духовной Семинаріи 28 іюня сего 1865 года было публичное испытаніе учениковъ семинаріи и состоящихъ при ней уѣзднаго и приходскаго училищъ. Испытаніе сіе происходило слѣдующимъ образомъ: въ 8 часовъ утра собрались въ залу семинаріи начальствующіе, учащіе и учащіяся въ семъ заведеніи, и вслѣдъ за тѣмъ начала собираться публика, состоявшая изъ знатнѣйшаго городского духовенства и нѣкоторыхъ почетныхъ лицъ—чиновниковъ. Въ 9 часовъ прибылъ въ залу Его Высокопреосвященство, Высокопреосвященнѣйшій Евсеій, Архіепископъ Экзархъ Грузіи, и при семъ всѣ ученики прошѣли тропарь: *Днесъ благодать Св. Духа насъ собра...*

За тѣмъ началось испытаніе учениковъ, для котораго назначены были слѣдующія статьи.

1. ПО СЕМИНАРИИ.

Въ высшемъ отдѣленіи:

1. По Православно-догматическому Богословію: *О Лицѣ Господа нашего Іисуса Христа, или о таинствѣ воплощенія.*

2. По Богословію Обличительному: о сектѣ Молоканской.

3. По Нравственному Богословію: о вѣрѣ, какъ добродѣтели христіанской.

4. По Пастырскому Богословію: объ особенностяхъ священническаго служенія.

5. По классу чтенія книгъ Священнаго Писанія: о 2-хъ посланіяхъ Св. Апостола Павла къ Фессалоникійцамъ.

6. По Всеобщей Церковной Исторіи: о соединеніи Церкви Восточной съ Западною на соборѣ Флорентійскомъ.

7. По Каноническому Праву: о священныхъ мѣстахъ и лицахъ.

8. По Медицинѣ: а) о тифѣ или нервной горячкѣ; б) объ алкоголѣ и спиртныхъ средствахъ.

9. По Сельскому Хозяйству: о красильныхъ растеніяхъ, воздѣлываемыхъ на поляхъ.

Въ среднемъ отдѣленіи:

1. По Психологіи: заключеніе изслѣдованій о духѣ человѣческомъ.

2. По Логикѣ: о приведеніи собранныхъ познаній въ систему.

3. По Герменевтикѣ: о средствахъ къ уразумѣнію смысла Священнаго Писанія.

4. По Патрологіи: о Св. Кипріанѣ, епископѣ Карфагенскомъ.

5. По Русской Гражданской Исторіи: о царяхъ Михаилѣ Теодоровичѣ и Алексѣѣ Михайловичѣ.

6. По Грузинской Гражданской Исторіи: о царствованіи царя Давида Вовобновителя и царицы Тамары.

7. По Физикѣ: объ атмосферическихъ явленіяхъ, зависящихъ отъ электричества и огня.

Въ низшемъ отдѣленіи:

1. По Русской Словесности: *Державинъ и его ода „Богъ.“*

2. По Исторіи Грузинской Литературы: *о происхожденіи и составѣ Грузинскаго языка.*

3. По классу чтенія книгъ Священнаго Писанія, Ветхаго Завѣта: *о книгѣ „Иудеѣ.“*

4. По Всеобщей Гражданской Исторіи: *о царствованіи Карла Великаго.*

5. По Обзорѣнію Богослужебныхъ книгъ Грузинской Церкви: *объ Октоихѣ и Трїоди Постной и Цвѣткой.*

6. По Математикѣ: *объ измѣреніи высотъ и непреступныхъ мѣстъ.*

7. По Церковно-Грузинскому пѣнію: *Богородиченъ на второй гласъ: Прейде стѣнь законная...*

II. ПО ТИФЛИССКОМУ ДУХОВНОМУ УБЪЗДНО-ПРИХОДСКОМУ УЧИЛИЩУ.

Въ высшемъ отдѣленіи:

1. По Пространному Катихизису: *о пятой и шестой заповѣдяхъ.*

2. По Всеобщей Географіи: *о величинѣ земли и положеніи ея во вселенной.*

3. По Церковному Уставу: *шестопсалміе.*

4. По Русскому нотному пѣнію: *Богородиченъ: о Тебѣ радуется, Благодатная, всякая тварь...*

Въ низшемъ отдѣленіи:

1. По Русскому языку: *чтеніе заученныхъ на память басенъ: Волкъ и Ягненокъ, Ворона и Лисица.*

2. Изъ Русской Грамматики: *о глаголь.*

3. Изъ Грузинской Грамматикѣ: о причастіи.

4. Изъ Ариѳметики: о раздробленіи и превращеніи именованныхъ чиселъ.

Во второмъ классѣ:

1. По Краткому Катихизису: о первыхъ пяти заповѣдяхъ Божіихъ.

2. По Священной Исторіи: о пророкѣ Даніилѣ и о трехъ отрокахъ.

3. По Грузинской Грамматикѣ: объ имени существительномъ съ его склоненіями.

Въ первомъ приходскомъ классѣ:

1. По чтенію:

Русскому,

Грузинскому и

Церковно-Грузинскому;

и 2. въ знаніи на память заученныхъ утреннихъ, вечернихъ и другихъ подобныхъ симъ молитвъ.

Во всѣхъ отдѣленіяхъ:

По языкамъ: *Татарскому и Осетинскому, и разсматриваніе ученическихъ опытовъ рисованія и иконописанія.*

За тѣмъ ученикамъ, отличавшимся успѣхами въ наукахъ и добрымъ поведеніемъ, были розданы награды, состоявшія изъ книгъ, пожертвованныхъ на сей предметъ Его Высокопреосвященствомъ, Высокопреосвященнѣйшимъ Евсевіемъ, Архіепископомъ Экзархомъ Грузіи.

По окончаніи испытанія, въ 1½ ч. по-полудни, всѣ ученики пропѣли: *Достойно естъ....*

Указъ Святѣйшаго Синода, о Всемилостивѣйшемъ соизволеніи ГОСУДАРЯ ИМПЕРАТОРА на сборъ dobroхотныхъ пожертвованій на постройку Православной церкви въ г. Плоцкѣ, въ Царствѣ Польскомъ.

По указу ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА, Святѣйшій Правительствующій Синодъ слушали предложеніе Господина Синодальнаго Оберъ-Прокурора, отъ 4 минувшаго Марта за № 2,329, о воспослѣдовавшемъ, по всеподданнѣйшему докладу Г. Министра Статсъ-Секретаря Царства Польскаго, Всемилостивѣйшемъ соизволеніи ГОСУДАРЯ ИМПЕРАТОРА на сборъ, въ теченіи двухъ лѣтъ, dobroхотныхъ пожертвованій по Имперіи на построеніе Православной церкви въ г. Плоцкѣ, въ Царствѣ Польскомъ. И по справкѣ, Приказали: Давъ знать о Всемилостивѣйшемъ соизволеніи ГОСУДАРЯ ИМПЕРАТОРА на сборъ въ теченіи двухъ лѣтъ dobroхотныхъ пожертвованій по Имперіи на построеніе Православной церкви въ г. Плоцкѣ, въ Царствѣ Польскомъ, Епархіальнымъ Преосвященнымъ печатными указами, поручить имъ, чтобы они сдѣлали распоряженіе о приглашеніи dobroхотнодателей къ пожертвованіямъ на упомянутую церковь, чрезъ напечатаніе о томъ во всѣхъ духовныхъ періодическихъ изданіяхъ и епархіальныхъ вѣдомостяхъ, гдѣ таковыя издаются, съ тѣмъ, чтобы пожертвованія сіи, по мѣрѣ ихъ поступленія, препровождаемы были въ учрежденный въ г. Плоцкѣ Комитетъ по постройкѣ Православной церкви; а для свѣдѣнія объ этомъ послать также указы Московской и Грузино-Имеретинской Святѣйшаго Синода Конторамъ, равно Синодальнымъ Членамъ, Протопресвитерамъ: Василю Борисовичу Бажанову и Василю Ивановичу Кутневичу, въ Лавры и Ставропигіальные монастыри. Апрѣля 16 дня 1865 г.

ИСПРАВЛЕНИЕ ОШИБКИ.

Экзаршеская Канцелярія, отношеніемъ отъ 29 минувшаго іюля за № 3193, пріосила Редакцію припечатать въ ближайшей книжкѣ Вѣстника, что сообщенное ей Канцелярією отъ 16 минувшаго іюня, за № 2715, увѣдомленіе о награжденіи протоіерея Мартвильскаго Каѳедральнаго Собора Луки *Гацереѳа* камилавкою ошибочно; такъ какъ протоіерей этотъ награды не удостоенъ.

БИБЛИОГРАФИЧЕСКІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Въ типографіи Меликова и К^о, на Головинскомъ проспектѣ, въ домѣ Зубалова, рядомъ съ кондитерскою Кельбера, и у книгопродавца Беренштама продается только что отпечатанная книга: „Военная Исторія Грузинскаго Гренадерскаго полка, въ связи съ исторіей Кавказской войны“, съ 9-ю картами и планами сраженій, сост. Г. Казбекъ. Цѣна 3 р. с., съ пересылкою 3 р. 25 коп. Иногородные исключительно обращаются въ типографію.

Для выписывающихъ не менѣе 25 экзempl., типографія принимаетъ пересылку на свой счетъ.

Тамъ-же и у издателя, учителя Тифлискаго духовнаго училища, *Я. Гогоба-швили* продается составленная имъ по новой методѣ азбука на грузинскомъ языкѣ, съ книгою для первоначальнаго дѣтскаго чтенія.—Цѣна 20 к. с.

СОДЕРЖАНІЕ:

- I. Въместо предисловія.....
 - II. Ученіе о Крестѣ Христа. (Окончаніе).
 - III. Публичное испытаніе учениковъ Семинаріи и Училищъ.....
 - IV. Указъ Св. Синода.....
 - V. Исправленіе ошибки...
 - VI. Библиографическія извѣстія.
-

ДОЗВОЛЕНО ЦЕНЗУРОЮ.

ТИФЛИСЪ, 20-го августа 1865 г.—Печатано въ типографіи
МЕЛИКОВА и К^о.

Приб. къ № 1-му Груз. Дух. Вѣстника.

СОДЕРЖАНІЕ

ГРУЗ. ОТДѢЛА:

- I. Въѣсто предисловія. *Отъ Ред.*
- II. Краткая Свящ. Исторія Ветхаго и Новаго Завѣта. Съ русск. *Александра Ѳомина.*
- III. Практическія Наставленія для дух. воспитанниковъ. Съ русск. *Свящ. Виссаріона Зединидзе.*
- IV. Св. Марія Магдалина. *Изъ. Еліозова.*
- V. Наставленія о должномъ стояніи при Божественной Литургіи. *Прот. Г. Цамуѣва.*
- VI. О хожденіи въ церковь. (Стихотвореніе). *Свящ. И. Китцева.*
- VII. Исправленіе ошибки.

ОТЪ РЕДАКЦІИ.

Благочинные Имеретинской епархіи, священники: Виссаріонъ *Чхенкели* и Петръ *Шарабидзе* увѣдомили Редакцію, что они вручили пакеты съ деньгами Переводчику Имерет. Епархіальной Канцеляріи Спиридону ДВАЛИ,—первый въ ноябрѣ 1864 г. на выписку 2-хъ экз., а второй въ мартѣ сего 1865 г. на выписку 8-ми экз. “Груз. Дух. Вѣстника”,— для отсылки въ Редакцію сего изданія; между тѣмъ г. ДВАЛИ этихъ денегъ къ редакцію не присылалъ. Просимъ его—прислать ихъ къ намъ по принадлежности, и тѣмъ избавить себя отъ отвѣтственности за противузаконное дѣйствіе, столь непріятное для насъ и для нашихъ подписчиковъ.

РЕД.

ს ტ ა ტ ი ე ბ ი

იკლვისის წიგნისა.

- I. ნაცუად წინასიტყუაობისა. რედაკტორისაგან.
- II. მოკლე აღვილსასმენელი საღმრთო ისტორიის ურმათათჳს. რუს. ალექსანდრე ჭომინისა.
- III. დარგება სასულიერო მოწაფეთათჳს. რუს. მღ. ბესარიონ ზედგინიძისა.
- IV. წმიდა მარია მადლანელა. ივ. ელიოზოვისა.
- V. მოძღურება საღმრთო ლიტურჯისათჳს. დეკან. გრიგ. ცამციევისა.
- VI. ეკლესიაში სიარულისათჳს. (ლექსები). მღ. ი. ქიტუევისა.
- VII. გასწორება შეცთომილებისა.

რედაქციისაგან.

იმერეთის ეპარხიის ბლალოჩინებს, მღუდლებს: ბესარიონ ჩხენკელის და პეტრე შარაბიძეს მიუხდევიათ პაკეტები ფულებით, — ერთს წარსრულის წლისა ნოემბრის თვეში ორი ეგზემპლიარისა, და მეორეს ამ წლის მარტის თვეში რვა ეგზემპლიარისა, — იმერეთისავე საეპარხიო ცენტლარის პერეგოდრიკისა სპირიდონ დვალისა-თჳს, გამოსაგზავნად ჩუენს რედაქციაში; მაგრამ უ. დვალს დღემდინაც არ გამოუგზავნია ის ფულები. -- ვსთხოვთ მას გამოგვიგზავნოს იგინი კუთვნილებისა-ებრ, და მით დაიხსნას თავი თჳსიც პასუხის-გებისაგან ესრეთის სჯულის წინააღმდეგის მოქმედებისა-თჳს, და ჩუენცა ჩუენის ხელის-მომწერებით-ურთ დიდის უსიამოვნოებისაგან. —

რედ.